

ÎNVĂȚĂTURI
ALE LUI
NEAGOE
BASARAB
CĂTRE FIUL
SĂU TEODOSIE
POVESTITE COPIILOR

Texte biblice, istorice și patristice

BASILICA

ÎNVĂȚĂTURI
A L E L U I
N E A G O E
B A S A R A B
CĂTRE FIUL
SĂU TEODOSIE
POVESTITE COPIILOR

Texte biblice, istorice și patristice

Selecție și adaptare de Narcisa-Mihaela Cădă și Ani-Eliza Busuioc

Carte publicată cu binecuvântarea
Preafericitului Părinte
DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Editura BASILICA a Patriarhiei Române
București, 2012

ÎNVĂȚĂTURI
A L E L U I
N E A G O E
B A S A R A B
CĂTRE FIUL
SĂU TEODOSIE

POVESTITE COPILOR

NOTĂ EDITORIALĂ

Anul acesta se împlinesc 500 de ani de la încoronarea Sfântului Voievod Neagoe Basarab ca domn al Țării Românești, la începutul anului 1512. Voievodul muntean a condus provincia românească de la sud de Carpați până în 15 septembrie 1521. Domn isihast și principe al păcii, Neagoe Basarab a fost canonizat de Biserica Ortodoxă Română în anul 2008, fiind sărbătorit la 26 septembrie.

O componentă distinctă în cadrul moștenirii culturale și spirituale încredințată românilor de Sfântul Voievod o reprezintă lucrarea *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*.

Domnul cărturar este editorul sau autorul unui autentic „monument de literatură, politică, filosofie și elocvență” (B.P. Hasdeu). Scrisă între anii 1517 – 1521, cartea îi conferă Sfântului Neagoe Basarab „un loc veșnic viu în istoria, cultura, civilizația și conștiința românilor” (Mitropolitul Antonie Plămădeală).

Așa cum o arată și titlul, este vorba despre o lucrare de pedagogie creștină. Inspirată de duhul Sfintelor Scripturi și al Tradiției Bisericii, *Învățăturile* constituie un manual de înțelepciune creștină, care vizează nu numai educația creștină a fiului suveranului sau a tinerilor din Evul Mediu românesc, ci și a celor din toate timpurile. Singurele neconcordanțe între destinatari sunt de ordin lingvistic, așa încât **textul lucrării de față a fost adaptat pentru copiii și adolescenții zilelor noastre**.

Proiectul editorial a fost realizat de către Redacția revistei *Chemarea Credinței*, revista Patriarhiei Române pentru copii și familia creștină. Redacția, specializată pe literatură creștină pentru copii și tineri, a selectat texte biblice, istorice și patristice folosite de către domnitorul Neagoe Basarab în *Învățăturile* sale ca exemple pentru o viață închinată învățaturii Mântuitorului și le-a adaptat, dând naștere cărții *Învățăături ale lui*

Neagoe Basarab către fiul său, Teodosie, povestite copiilor. Texte biblice, istorice și patristice.

Această adaptare a *Învățăturilor lui Neagoe Basarab* este un omagiu adus Sfântului Voievod, la 500 de ani de la urcarea pe sca-

unul voievodal al Țării Românești. Cinstirea memoriei domnitorului constituie un binecuvântat prilej de redescoperire și asimilare a valorilor creștine esențiale devenirii spirituale a celor mai tineri dintre noi.

Editura BASILICA

VIAȚA SFÂNTULUI VOIEVOD NEAGOE BASARAB

Neagoe Basarab s-a născut în anul 1481 (după unii cronicari în 1482), într-o familie evlavioasă, de viță nobilă, fiind unul din cei patru copii ai părinților. Tatăl său era din neamul Basarabilor, iar mama sa provenea din familia Craioveștilor.

Tânărul Neagoe s-a străduit să studieze cât mai mult Sfintele Scripturi și învățăturile Sfinților Părinți, care-l vor ajuta mai târziu la alcătuirea scrierilor sale și la conducerea poporului. Mănăstirea Bistrița din Oltenia, ctitorie a străbunicilor săi, a devenit școală duhovnicească pentru evlaviosul Neagoe. În acele vremuri, la Mănăstirea Bistrița s-a retras patriarhul Nifon al Constantinopolului, chemat în Țara Românească prin anul 1502, de voievodul Radu cel Mare, pentru a reorganiza și întări viața bisericească. De la Sfântul Ierarh Nifon, Neagoe, a deprins taina rugăciunii isihaste, evlavia și trezvia sufletului, învățătura și înțelepciunea lui Hristos și a aflat despre obi-

ciul împăraților bizantini de a scrie cărți de învățătură pentru fiii lor.

Neagoe a acumulat foarte mult din știința lumii și cultura teologică a timpului său. La doar douăzeci și ceva de ani, fiind poliglot, el a avut funcția de postelnic și traducător de protocol al predecesorului său pe tronul Țării Românești, Radu cel Mare. S-a căsătorit cu Despina Milița și a avut cinci copii.

În anul 1512, la treizeci de ani, a fost chemat la demnitatea de Domnitor al Țării Românești. Sfântul Voievod s-a arătat chibzuit și bun organizator al țării. Domnia de nouă ani a Sfântului a fost un răstimp de liniște și prosperitate, într-o vreme când greutățile apăsau asupra țării și Bisericii. În 1517 a cerut și a obținut de la Patriarhia ecumenică canonizarea fostului său învățător, patriarhul Nifon.

Sfântul Neagoe a rămas în memoria poporului român și a tradiției Ortodoxe prin opera sa intitulată *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul*

său, Teodosie. Este prima creație de valoare universală a literaturii române, un adevărat testament duhovnicesc, pedagogic și filosofic.

Dar nu numai aceste învățături le-a lăsat moștenire măritul voievod, ci și multe mănăstiri, biserici și așezăminte, dintre care cea mai strălucită este Mănăstirea Argeșului. Ca domnitor, Voievodul Neagoe Basarab a ajutat toate popoarele creștine ortodoxe aflate sub stăpânirea otomană, plătindu-le datoriile, reparând multe mănăstiri și biserici și înzestrându-le cu cele necesare.

Neagoe Basarab a trecut prin grele încercări: moartea mamei în timpul exilului său, moartea a doi dintre fiii săi, boala necruțătoare care l-a răpus. Cu toate acestea, atitudinea sa a fost demnă, plină de încredere în învățăturile creștinești.

In ziua de 15 septembrie, anul 1521, în vârstă de treizeci și nouă de ani, Sfântul Voievod Neagoe Basarab a trecut la cele veșnice. Pentru viața sa deosebită i-a fost proclamată oficial canonizarea la 26 octombrie 2008, în Catedrala patriarhală din București, cu zi de prăznuire la data de 26 septembrie.

DESPRE MANUSCRISUL ÎNVĂȚĂTURILE LUI NEAGOE BASARAB CĂTRE FIUL SĂU, TEODOSIE

Cartea *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său, Teodosie* a fost concepută în limba slavonă în ultimii ani de viață ai domnului Țării Românești, Neagoe Basarab (1517 – 1521). Afectat de o boală, incurabilă pe vremea aceea, domnitorul a scris din dorința de a transmite urmașului său la tron, tânărul Teodosie, o învățătură pe care nu i-o mai putea oferi altfel.

Textul original, scris în slavonă, are câte 21 de rânduri pe pagină, este îngrijit și asemănător multor manuscrise slavo-române din secolul al XVI-lea. Titlurile și, pe alocuri, punctele sunt realizate uneori cu aur, alteori cu sulfură roșie de mercur sau cerneală albastră. Hârtia lucie, de proveniență italiană, are pe diverse file două filigrane: ancoră și pălărie de cardinal. Formatul este mic, destinat unei cărți de lectură. Întreg manuscrisul a avut circa 387 – 390 de file.

În afară de originalul slavon, care nu s-a păstrat integral, mai există și două traduceri: una în limba română și una în limba greacă. Versiunea românească datează din vremea domnitorului Matei Basarab. Ea este atribuită cărturarului Udriște Năsturel (mijlocul secolului al XVII-lea). Comparând cu originalul slavon, se poate observa fidelitatea și eleganța traducerii în limba română. Această versiune românească a rezistat integral până în zilele noastre. Ea se păstrează acum în trei manuscrise, dintre care cel mai vechi a aparținut domnului Țării Românești, Ștefan Cantacuzino (1714 – 1716).

Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său, Teodosie este structurată în două părți.

Prima parte este o inițiere treptată a fiului domnitorului în modalitatea creștin-ortodoxă de a gândi, realizată printr-o serie de texte selectate din: *Facerea* și *Cărțile Regilor* ale

Vechiului Testament, Panegiricul Sfinților Împărați Constantin și Elena scris de Eftimie, patriarhul Târnovei, între anii 1375 – 1393, romanul medieval *Varlaam și Ioasaf* (atribuit Sfântului Ioan Damaschin), scrierile unor Părinți ai Bisericii (Omiliile ale Sfântului Ioan Hrisostom, *Predica la Schimbarea la Față* a Sfântului Efreim Sirul, *Umilința* Sfântului Simeon Monahul, *Scara Sfântului Ioan Scărarul*, ș.a.).

Partea a doua a învățăturilor este alcătuită din capitole unitare ce tratează câte o temă anume, privind atitudinea creștină potrivită pentru di-

feritele situații în care ar putea fi pus viitorul domnitor: cum să stea la masă, cum să se poarte cu boierii, dregătorii și slujitorii, cum să judece, cum să primească solii, strategii militare în timpul războiului sau pe timp de pace și alte numeroase sfaturi. Acestea abundă, la rândul lor, în citate din Vechiul și Noul Testament sau din scrieri ale Sfinților Părinți ai Bisericii, menționați mai sus.

Cartea în întregime cultivă în mintea tânărului cititor amintirea de Dumnezeu, învățându-l să recurgă la rugăciune în orice situație ar fi.

ÎNVĂȚĂTURI
A L E L U I
N E A G O E
B A S A R A B
CĂTRE FIUL
SĂU TEODOSIE

POVESTITE COPILOR

ÎNCEPUTUL ÎNVĂȚĂTURILOR
LUI IOAN NEAGOE, VOIEVO-
DUL ȚĂRII UNGROVLAHIEI,
CĂTRE FIUL SĂU,
TEODOSIE

Iubitul meu fiu, înainte de toate se cuvine să-L slăvești neîncetat pe Dumnezeu, Cel milostiv, Ziditorul nostru înțelept, ziua și noaptea și în orice loc. Se cuvine să-L mărești neîncetat, pentru că El ne-a făcut și ne-a scos din întuneric la lumină și din neființă în ființă.

Dumnezeu, din mila Sa cea mare, a locuit între noi, oamenii, și ni S-a arătat nouă Dumnezeu în cer și Om pe pământ, desăvârșit. Iar pe om l-a făcut fiu iubit și moștenitor al împărăției Sale. El ne-a făcut din nimic, ca și pe puterile cele netrupești. Dar pentru ce? Numai ca să laudăm numele Lui, Domnul domnilor și Dumnezeul dumnezeilor. Ne-a arătat slava numelui Său cel sfânt, ca să-L slăvească îngerii în ceruri în numele Sfintei și de viață făcătoarei Treimi. El a creat firea noastră omenească, dându-i minte, cuvânt și suflet îmbrăcate în trup. Ne-a înfrumusețat cu chip împodobit și cu toate cele bune și ne-a alcătuit trupul cu toate măduarele: gură, urechi, picioare, ochi și mâini, ca să le întindem și să le lărgim spre lauda lui Dumnezeu și nu spre lucruri rele.

Ne-a dat trupul pentru a-L sluji, nu pentru a ne lăsa în stăpânirea diavolului.

Ne-a dat gură să laudăm mărirea și puterea Lui, nu să rostim cuvinte urâte, de care vom da seama în ziua mare și înfricoșată a Judecății.

Ne-a dat ochi pentru a vedea slava lui Dumnezeu, din a Cărui poruncă s-au făcut toate. Căci „El a zis și s-au făcut, El a poruncit și s-au zidit” cerul, văzduhul, soarele, luna, stelele și toate câte sunt văzute și nevăzute.

Ne-a dat limbă să laudăm neîncetat numele Său cel sfânt, nu să bârfim, căci și Apostolul zice: „Vorbele rele strică obiceiurile bune”.

Urechile ni le-a dat să ascultăm cuvintele lui Dumnezeu, să păzim toată legea și să împlinim voia Lui.

Mâini ne-a dat să le deschidem și să le întindem spre înălțimea cerului, iar picioare ne-a dat ca să pășim drept spre cele cerești, atât cu trupul, cât și cu mintea.

Să umblăm pe căile cele nevinovate, cum zice David: „Fericiți cei nevinovați, care umblă în legea Domnului!” Să stăm în priveghere toată noaptea, mai ales în zilele importante și la praznicele împărătești, dar și în toate zilele vieții noastre. Feriți-vă de orice răutate sau necurăție și rugați-vă lui Dumnezeu să se milostivească spre voi.

Mulțumiți-I lui Hristos în rugăciuni, cu cântări pentru toate cele ce ne-a dat. În sfintele biserici,

aduceți-I lui Dumnezeu jertfă fără de sânge și împărtășiți-vă cu Sfintele, fără de moarte, dumnezeieștile Taine ale lui Hristos, care sunt cu adevărat Trupul și Sângele Fiului lui Dumnezeu. Căci Domnul Hristos a zis: „Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu are viața veșnică.”

Vezi mila lui Dumnezeu și dragostea cu care ne-a iubit! Vezi darul Lui! Căci a înălțat firea noastră omenească mai presus de puterile cerești.

Câte făpturi sunt sub cer, toate sunt rânduite pentru folosul neamului omenesc: soarele, luna, stelele, văzduhul, vântul, ploile, pământul și marea și toate cele din ea. Iar pe om l-a făcut împărat și biruitor al tuturor câte sunt sub cer, și nu numai atât, ci și iubit fiu. Și i-a dăruit să devină dumnezeu al împărăției Sale cerești, precum este scris: „Fiți sfinți, căci Eu sunt Sfânt, fiți dumnezei, căci Eu sunt Dumnezeu!”

Minunat este Dumnezeu în faptele Sale, căci ne-a dat minte liberă și gânditoare, iar firea omenească a înălțat-o mai presus de îngeri, după cuvântul Prorocului: „Ce este omul, că-ți aduci aminte de dânsul, sau fiul omului, că-l cercetezi?” Vezi câtă dragoste are Dumnezeu pentru oameni? A făcut toate cele văzute și nevăzute și pentru ei S-a făcut Om. El ne-a

înnoit, fiindcă eram pierduți pentru greșeala noastră. Toate câte sunt văzute și nevăzute, toate sunt create pentru oameni: timpul de la Adam până la venirea lui Hristos, raiul, împărăția cerului, judecățile și durerile, minunile, bunătățile și legile.

Iată, v-am învățat despre judecată, dreptate și milostenie, după cum am putut, dar oare este destul? Sau mai trebuie adăugate și alte învățături? Se cuvine să mai învățăm despre vorba Apostolului, că „De va împlini cineva toată legea și toate poruncile, iar una a încălcat-o, în toate este vinovat.”

De aceea, este bine și frumos a vorbi despre cele ce sunt de folos sufletului și să citim Sfintele Scripturi, încercând să le înțelegem, căci a zis Dumnezeu că „într-însele vom afla viața de veci.” Și a mai zis: „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.” Iată că nimic nu este mai drag lui Dumnezeu decât omul care este curat cu inima și cu sufletul.

Să nu te gândești că spun acestea din capul meu, ci pe toate le-am aflat din Sfintele Scripturi și ți le spun să-ți fie spre învățătură. Să nu-i pară cuiva rău pentru auzul acestor cuvinte, că pentru folosul sufletelor voastre ne-am nevoit, din adâncul inimii.

TEXTE BIBLICE DIN VECHIUL TESTAMENT

PĂCATUL PRIMILOR OAMENI

Când i-a făcut Dumnezeu pe Adam și Eva, i-a așezat în rai, dăruindu-le hrană din el. Apoi le-a poruncit să mănânce din toți pomii din rai, în afară de cel din mijlocul acestuia. Diavolul, după ce a căzut din rândul îngerilor, era supărat pe Dumnezeu și, invidios pe oameni, chibzuia cum să-i alunge din rai. El s-a îmbrăcat în chip de șarpe și i-a șoptit Evei la ureche:

— De ce nu mâncați din pomul care este în mijlocul raiului?

Eva i-a răspuns:

— Așa ne-a poruncit Dumnezeu, să nu mâncăm din acest pom.

— Dacă veți mânca din pomul din mijlocul raiului, veți fi dumnezei, asemenea lui Dumnezeu și veți cunoaște binele și răul.

Eva nu a înțeles înșelăciunea și, amăgită de cu-

vântul lui, s-a apropiat de Adam și i-a zis:

— Șarpele mi-a zis că dacă vom mânca din pomul acesta ales, vom fi dumnezei, ca și Dumnezeul nostru.

Adam nu și-a stăpânit mintea, i-au plăcut cuvintele și îndemnul de a se împotrivi lui Dumnezeu. Ei s-au gândit să mănânce îndată din acel pom. Două păcate mari au făcut atunci: au încălcat porunca lui Dumnezeu și au vrut să fie împotriva lui Dumnezeu, mâncând din pom. Imediat s-au văzut goi, iar Dumnezeu a înțeles neascultarea lor. Mergând spre ei, i-a chemat cu blândețe și le-a vorbit, fiindu-I foarte milă de ei. Cu bunătate i-a chemat și i-a întrebat:

— Adame, unde ești?

Adam i-a răspuns:

— Sunt aici, Doamne, dar nu ne putem apropia de Tine, căci suntem goi.

Și Dumnezeu le-a zis:

— Nu v-am făcut Eu goi? Dar cine v-a poruncit să vedeți goliciunea voastră? Ai mâncat din pomul din mijlocul raiului, încălcând porunca Mea!

Aștepta Dumnezeu, doar va zice Adam: *Doamne, am greșit!*, ca să-l ierte. Însă Adam a zis:

— Doamne, cât am fost eu singur în rai nu Ți-am greșit, dar dacă mi-ai dat soție pe Eva, ea m-a înșelat și am mâncat din pomul acesta.

În loc de smerenie, el a dat vina pe Dumnezeu. Dar Dumnezeu nici atunci nu S-a mâniat pe ei, ci a chemat-o pe Eva și, cu multă blândețe, i-a vorbit, doar-doar își va cere iertare și El îi va ierta:

— Eva, de ce ai mâncat din pomul din mijlocul raiului?

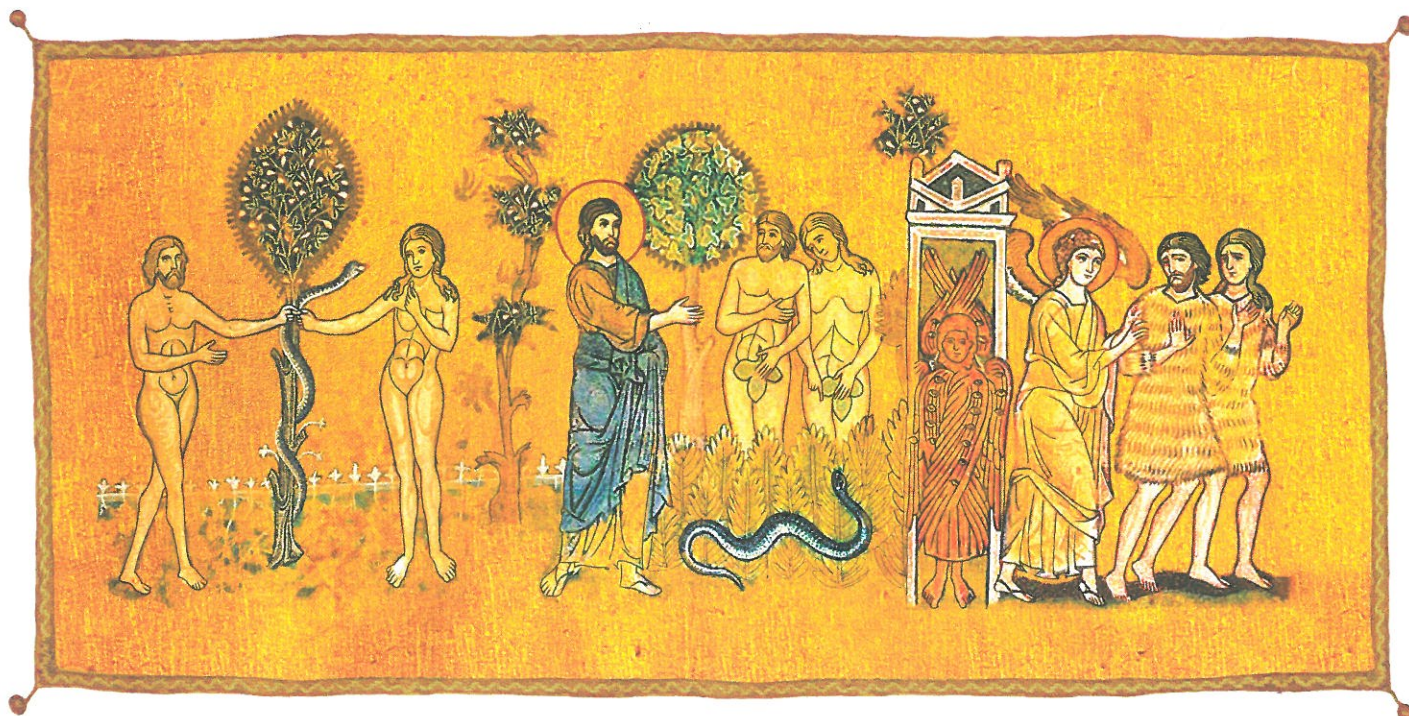
Iar Eva a răspuns:

— Doamne, eu cu nimic n-am greșit. Șarpele ne-a înșelat. De aș fi fost numai eu cu Adam, n-am fi greșit.

Astfel, nici Eva nu a vrut să se învinovățească înaintea lui Dumnezeu și să fie iertată. Atunci Dumnezeu i-a scos din rai, cu mare supărare, pentru lipsa lor de smerenie:

— Adame, ai călcat cuvântul Meu, de aceea până nu vei vedea ghimpi de măracini și de măceși în palmele tale, să nu guști din bunătățile pământului!

Iar când a murit Adam, el a mers în iad. Dumnezeu, însă, iar S-a milostivit de el și Și-a dat fața Lui cea luminată spre palmuire. Pentru Adam S-a urcat pe cruce și a primit oțet și fiere. Pentru

Adam a suferit piroane prin palme și a fost împuns cu sulița în coaste.

Și a zis Dumnezeu:

- Adame, la început te-am făcut din pământ cu mâinile Mele și ți-am dat suflare de viață, iar acum te răscumpăr din iad cu sângele Meu. Pentru călcarea și neascultarea ta, toți dreptii au mers în iad, iar pentru sângele Meu au ieșit toți din iad și au intrat în împărăția cerurilor.

Cât este de mare mila lui Dumnezeu! Adam a greșit și Dumnezeu l-a învrednicit iar de iertare. Dacă s-ar fi grăbit Adam, după ce a greșit prima oară, să ceară iertare, de atunci l-ar fi iertat Dumnezeu. Dacă ar fi zis: „Am greșit, Doamne!”, nu ar fi avut parte de atâta supărare, nici Domnul Hristos nu ar fi suferit atâtea dureri, ci Dumnezeu i-ar fi iertat păcatul și l-ar fi mutat din nou în rai. Dar așa, cunună de spini pe cap și cuie în palmele Sale a primit Domnul și a coborât în iad cu sufletul Său!

ISAV ȘI DREPTUL ÎNTĂIULUI NĂSCUT

Ai auzit ce spune Sfânta Evanghelie: „Cinstea ta să nu o dai nimănui.” Lași cuvântul Domnului și cinstea ta pentru a mări cinstea boierilor tăi? Să fii ca un al doilea Isav, care și-a dat dreptul întâiului născut fratelui său pentru o porție de linte?

Isav i-a spus fratelui său:

- Dă-mi să mănânc din mâncarea pregătită de tine, căci mi-e foarte foame!

Iar Iacov, care avea de la Dumnezeu o minte aleasă, i-a răspuns:

- Dacă îmi vei da dreptul tău de întâi născut, îți voi da și eu să mănânci!

Isav era lipsit de minte și, neținând seama că-și va pierde cinstea pentru puțină linte, i-a zis:

- Dă-mi linte și eu îți dau dreptul meu ție!

Și așa a făcut.

Așa și voi, frații mei, nu renunțați la onoare de bunăvoie, în favoarea slujitorilor voștri. Nici pentru bani, nici pentru vreo vorbă nedreaptă sau pentru că vă lăcomiți, căci veți fi asemenea lui Isav. Însă de veți asculta cuvântul Domnului și nu veți renunța la cinstea voastră, veți fi domni întregi la minte, înțelepți, asemenea lui Iacov.

IUBIREA LUI IOSIF PENTRU FRAȚII SĂI

Cine a fost mai prigonit și mai pribeag decât Iosif cel frumos, fericitul fiu al lui Iacov? Cu adevărat, ca dânsul nimeni n-a fost! A fost trimis Iosif de tatăl său, Iacov, ca să-i cerceteze pe fiii lui dacă sunt sănătoși. Mergând la ei, aceștia, nemulțumitori, în loc să-i răspundă cu bine pentru binele cu care venise la dânsii, i-au făcut rău. L-au dezbrăcat și l-au aruncat într-o groapă, ca pe un vrăjmaș, nu ca pe un frate, apoi cu mânie l-au vândut negustorilor pentru 20 de galbeni. Astfel, de la viața bună pe care o avea la tatăl său, a devenit rob.

Oamenii aceia l-au vândut în Egipt. Apoi a fost închis în temniță, dar Dumnezeuului lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacov I S-a făcut milă de el și l-a scos din întunericul temniței la lumină, punându-l crai peste toată țara Egiptului.

După ceva vreme, au venit frații lui la el și nu l-au recunoscut. Însă Iosif i-a cunoscut și se gândea la toate necazurile pe care i le făcuseră ei, dar nu a vrut să le răsplătească rău pentru rău, ci le-a spus că le este frate:

— Nu vă temeți, căci sunt rob al lui Dumnezeu, nu ucigător de frați, ci iubitor de frați. Voi mi-ați vrut răul, dar Dumnezeu mi-a vrut binele. Astfel, i-a trimis la tatăl său, să-l aducă și pe dânsul. Și Iacov s-a bucurat foarte tare și

s-a dus la fiul său, Iosif. Iacov a murit, dându-și sufletul în mâna lui Dumnezeu, iar binecuvântarea sa a lăsat-o lui Iosif.

Cât este de bine să nu răsplătim cu rău pentru rău! Nu trebuie să ascultăm obiceiurile gândurilor noastre rele, cu care ne îndeamnă diavolul să facem rău. El ne aduce aminte să facem rău celor ce ne-au făcut rău.

Domnul nostru Iisus Hristos a răbdat, ca să te izbăvească pe tine din robia chinurilor, și atunci mai tare Se ruga Tatălui Celui fără de început: „Tată, iartă-i, că nu știu ce fac!”

Ti-a dat chip de răbdare și bunătate, ca să faci și tu așa celor ce te-au urât și ți-au făcut rău. De vei face și tu așa celor care te-au urât, vei cere cu îndrăzneală de la Dumnezeu în rugăciunea ta iertarea păcatelor, iar de nu-i vei ierta pe cei care te-au întristat, cum vei îndrăzni să zici: „Iartă-ne păcatele noastre, precum iertăm și noi greșităilor noștri?” Vei încălca porunca lui Dumnezeu, Care a zis: „Dacă nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru cel ceresc nu vă va ierta voastră greșelile voastre”.

Să-l ierți pe vecinul tău, dacă-ți este voia să ți se ierte ție mai mult. Iartă de o sută de bani și ți se vor ierta mii și zeci de mii de galbeni. Și va fi primită la Dumnezeu rugăciunea ta, ca mirosul cel bun al tămâii și al smirnei.

DESPRE ELI ȘI RĂUTATEA FIILOR SĂI

Eli era judecător, preot al evreilor, și avea doi fii: Ofni și Finees. Ei nu-L slăveau nici pe Dumnezeu, nici pe tatăl lor, care aducea jertfă înaintea tuturor oamenilor. Când se fierbea carnea care se pregătea pentru jertfă, ei luau un cârlig din fier cu trei colți și îl băgau în acel vas. Ce se agăța în cârlig luau ei și spuneau că aparține preotului. Așa spuneau fiecărui israelit care venea să aducă jertfă. Uneori, înainte de săvârșirea jertfei, le spuneau celor ce veneau:

- Dați-ne carnea crudă pentru preot, înainte de a se arde grăsimea, cum este obiceiul.
- Îngăduiți întâi să se slujească jertfa după Lege, apoi veți lua ce doriți! răspundeau ei.
- Dacă nu ne-o veți da, o vom lua fără voia voastră! spuneau fiii lui Eli.

Acest păcat al fiilor lui Eli era mare înaintea lui Dumnezeu, căci îndepărta oamenii de a mai aduce jertfă Domnului. Eli, când a înțeles ce fac fiii săi, i-a chemat și i-a întrebat:

- De ce faceți asta? I-am auzit pe toți oamenii plângându-se de voi. Să nu mai faceți așa! De va greși un om altui om, se va ruga pentru dânsul lui Dumnezeu, dar de Îi va greși lui Dumnezeu, cui se va mai ruga?

Fiii, însă, au continuat după obiceiul lor. Atunci

a venit un om al lui Dumnezeu la Eli și i-a zis:

- Așa zice Domnul: „Oare nu M-am arătat casei tatălui tău pe când erau ei robi în Egipt și am ales-o din toate casele lui Israel, căci am vrut să slujească altarului Meu? Am dat slujirea jertfelor casei tatălui tău. De ce-ai fost viclean și i-ai slăvit mai mult pe fiii tăi, decât pe Mine, lăsându-i să calce în picioare jertfele lui Israel pentru Mine? Acum să nu mai fie așa! Pe cei ce Mă vor înălța îi voi înălța, iar pe cei ce Mă urgisesc îi voi face de ocară. Voi pierde sămânța ta și a neamului tău și în veci nu vor fi bătrâni în casa ta. Te voi alunga din altarul Meu, te voi blestema și din casa ta vor cădea tăiați de sabie. Acest semn să-ți fie, căci vor muri amândoi fiii tăi deodată: Ofni și Finees, tăiați de sabie. În locul lor voi ridica alt preot credincios, care va împlini voia inimii Mele. El Îmi va fi credincios și va merge înaintea Unsului Meu în toate zilele, zicând: «Ia-mă în casa Ta, să mănânc pâinea Domnului!».”

Atunci i-au atacat păgânii pe israeliți, omorând treizeci de mii dintre ei. Chivotul lui Dumnezeu a fost luat, iar fiii lui Eli au murit amândoi. Un voinic din tabără a alergat în cetate, povestind ce s-a întâmplat, iar oamenii au început să plângă.

- Ce să fie aceasta? s-a întrebat Eli, auzind zgomot mare.

Fiind bătrân, în vârstă de 98 de ani, a mers cu ochii împăienjeniți de orbire și i-a întrebat pe cei care erau cu el:

- De ce face poporul gălăgie așa de mare?
- Eu abia am scăpat și am alergat din tabără, a zis omul care venise.
- Dar ce veste aduci de acolo? l-a întrebat Eli.
- Au fugit israeliții dinaintea păgânilor, murind foarte mulți. Fiii tăi au fost tăiați amândoi, iar chivotul lui Dumnezeu a fost luat.

Auzind acestea, Eli a căzut, i s-a frânt spatele și a murit.

Nu pot fi de ajutor nici părinții copiilor care sunt răi și nu păzesc Legea lui Dumnezeu, chiar de-ar fi aceștia sfinți! Eli, care fusese judecător israeliților, era drept și preot al lui Dumnezeu, dar fiilor săi nu le-a putut folosi, pentru că nu au ascultat de tatăl lor. Însă și tatăl a greșit, căci pe lângă a-i învăța nu i-a pedepsit, să-i facă să-l asculte măcar de frică și, prin pedeapsa primită la tinerețe, să dobândească minte și înțelepciune. De aceea a murit și tatăl în multă întristare, iar sămânța lor a fost îndepărtată de către Dumnezeu de la împărăție și din preoție, din neam în neam și până în veac.

După aceasta l-a pus Dumnezeu pe Samuel judecător și preot în locul lui Eli, apoi, pe fiii lui Samuel: Ioil și Avia.

FIII LUI ISRAEL ÎI CER ÎMPĂRAT LUI DUMNEZEU. ALEGEREA LUI SAUL ȘI CĂDEREA LUI

Israelii s-au adunat și au mers la Samuel:

— Tu ai îmbătrânit și fiii tăi nu mai urmează calea ta. Pune un împărat să ne judece, așa cum au și alte popoare.

Însă lui Samuel i s-a părut vicleană și rea cererea lor. El s-a rugat și Dumnezeu i-a răspuns:

— Ascultă glasul oamenilor și pune-le împărat. Căci nu pe tine te desconsideră, ci pe Mine, ca să nu fiu Eu împăratul lor.

Deși nu l-a plăcut lui Dumnezeu că israelii au cerut împărat, El le-a ascultat rugăciunile, pentru că erau nedreptățiți. Iar pe judecătorii cei nedrepti i-a pedepsit Dumnezeu, luând de la ei cinstea judecății.

În vremea aceea, Saul, fiul lui Chiș, căuta măgarii tatălui său, pe care îi pierduse. Dumnezeu l-a anunțat pe Samuel de venirea lui Saul cu o zi înainte:

— Măine, pe la ora aceasta, voi trimite la tine un bărbat din seminția lui Veniamin. Pe el să-l ungi împărat israeliților. El îi va salva pe oamenii Mei de păgâni. Căci am privit spre greutățile lor și suspinele lor au urcat până la Mine.

Când l-a văzut Samuel pe Saul, i-a zis Dumnezeu:

— Acesta este omul despre care ți-am vorbit. El va împărăți primul peste israeliți.

— Unde este casa prorocului? l-a întrebat Saul pe Samuel.

— Eu sunt cel pe care îl cauți. Intră în casa mea, să prânzim amândoi, iar dimineață îți voi spune despre gândurile tale. Nu-ți mai face griji, măgarii pe care i-ai pierdut au fost găsiți.

Samuel a turnat untdelemn pe capul lui Saul și i-a zis:

— Dumnezeu m-a trimis să te ung împăratul israeliților, deci ascultă de El: tu vei fi mai mare între oamenii Domnului și-i vei scăpa din mâinile vrăjmașilor lor.

După un timp, fiind în război cu păgânii, Saul nu s-a rugat la Dumnezeu, nici nu a respectat porunca Lui. Samuel i-a zis:

— Pentru că n-ai păzit poruncile Dumnezeului tău, El va căuta alt împărat, care-l va plăcea și-l va pune mai mare peste oamenii Săi.

Saul a adăugat și alte păcate, călcând poruncile Domnului.

Dumnezeu i-a spus lui Samuel:

- Îmi pare rău că l-am uns pe Saul împărat. El s-a întors cu spatele la Mine și nu a păzit cuvintele Mele.
- Îngăduie să-ți spun ce mi-a zis Dumnezeu noaptea trecută, i-a spus Samuel lui Saul.
- Spune-mi, a răspuns Saul.
- Oare nu erai tu un om de rând? Apoi Dumnezeu te-a pus mai mare peste seminția lui Israel. Dar tu n-ai ascultat cuvântul Domnului. De aceea Dumnezeu a hotărât să nu mai fii împăratul israeliților.

După aceea Dumnezeu l-a uns împărat pe David, prin mâinile prorocului Samuel, deși Saul încă împărătea, petrecând în răutăți.

Acest împărat a fost ridicat de Dumnezeu din oameni săraci și pus împărat pe pământ, cum este scris: „Domnul sărăcește și îmbogățește, smerește și înalță, ridică pe cel sărac din gunoi, pe cel de jos îl pune mai mare peste oameni și-l face moștenitor scaunului slavei”. Iar el, nemulțumitor, nu L-a slăvit pe Dumnezeu, Care-i dăduse atâta putere, ci a fost viclean și neascultător. Din această cauză, nimeni să nu se înșele gândind că are ceva datorită înțelepciunii și puterii sale. Toate sunt ale lui Dumnezeu și de la Dumnezeu sunt dăruite

oamenilor, ca să-L mulțumească cu frică și cu cutremur, chiar de-ar fi împărați, boieri, săraci, pentru că suntem datori să-L fim recunoscători lui Dumnezeu pentru ce ne-a dăruit.

Așadar, aveți grijă să nu-L supărați pe Dumnezeu, ca să împărățiți împreună cu El.

DAVID ȘI SAUL

După ce a biruit David păgânii și l-a ucis pe gigantul Goliat, au ieșit femei din toate cetățile în întâmpinarea împăratului Saul, care cântau și dansau, zicând:

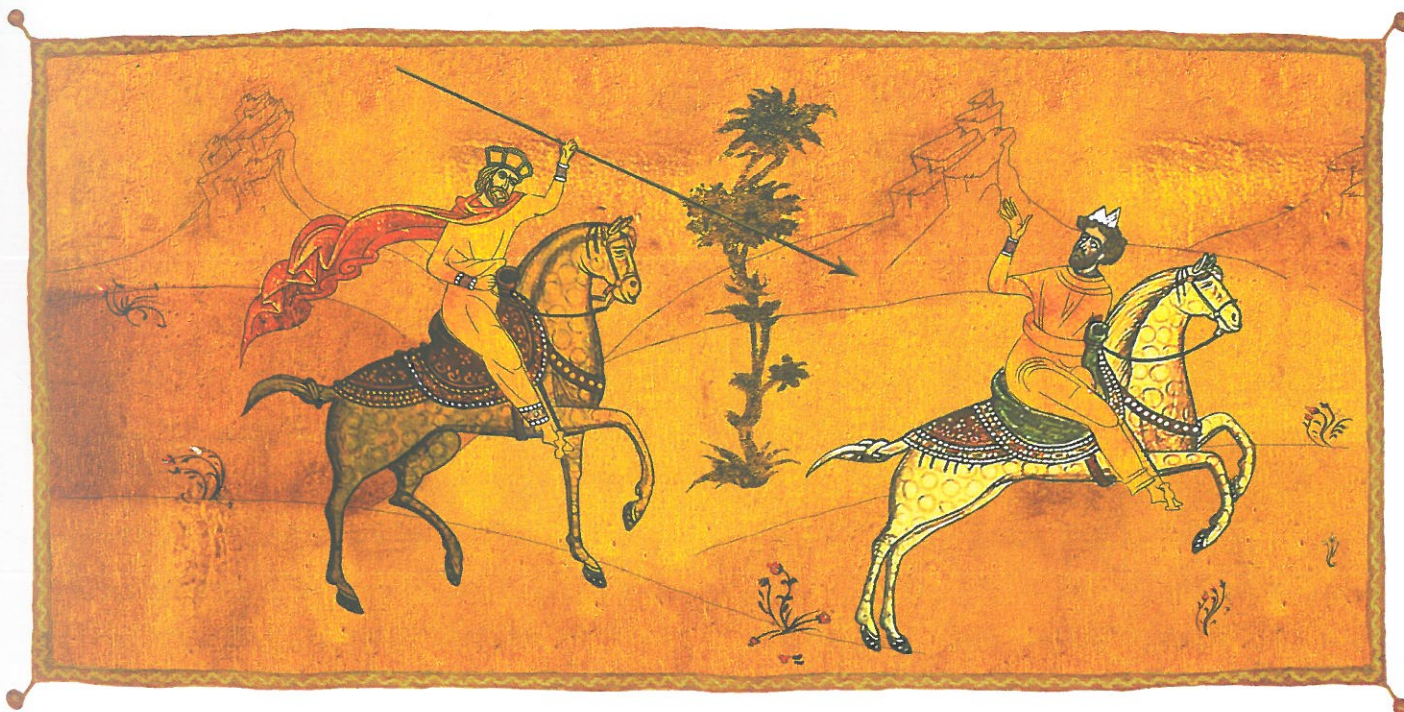
- Saul a biruit mii, iar David, zeci de mii!

Saul s-a supărat la auzul acestor cuvinte. Din acea zi, l-a urât pe David și chema vrăjitori să-i tâlcuiască visele. Astfel, el L-a mâniat mai tare pe Dumnezeu și Acesta S-a îndepărtat de el.

Când Saul urmărea să-l ucidă, David nu s-a mâniat și nu a vrut să se răzbune. Când a intrat Saul în peșteră, unde se ascundea David, oamenii care îl însoțeau pe David i-au zis:

- Iată, aceasta este ziua în care a zis Dumnezeu că va da pe vrăjmașul tău în mâinile tale și vei face cu dânsul cum vei dori.

David a mers unde dormea Saul și i-a tăiat un colț din veșmântul împăratesc, dar nu l-a ucis, cum l-au sfătuit slujitorii lui. El a vrut să-l încredințeze pe Saul că nu are inimă vicleană. David a răspuns slujitorilor:

— Nu-mi voi pune eu mâinile pe unsul lui Dumnezeu. Nimeni dintre voi să nu-l ucidă!

Cu toate acestea, Saul nu a încetat să-l urmărească pe David pentru a-l omorî.

Altă dată, căutându-l Saul cu oștile sale, s-au oprit în niște locuri pustii. David, împreună cu o slugă, a intrat noaptea în ceata lui Saul și l-a găsit dormind, însă nici de data aceasta nu i-a făcut nimic.

La fel și tu, chiar dacă ai fost necăjit, să nu te mânie pe vecinul tău, căci aceasta îți va deveni răă. Iartă-l pe acela, căci nu pe el îl vei folosi, ci pe tine însuși, deoarece îți va răsplăti Dumnezeu.

Zice Domnul: „Dacă-ți vei aduce darul la altar și acolo îți vei aduce aminte că are fratele tău vreo

supărare pe tine, mergi mai întâi de te împacă cu fratele tău și, după aceea, adu-ți darul.”

De asemenea, Isus, fiul lui Sirah, zicea: „Iartă necazul vecinului tău și atunci, dacă te vei ruga, vor fi păcatele tale dezlegate.” În alt loc iar zice: „Dacă va flămânzi vrăjmașul tău, dă-i să mănânce, dacă va înseta, dă-i să bea. Pentru că de vei face așa, vei strânge cărbuni de foc peste capul lui și Dumnezeu îți va da cele bune.”

DAVID GREȘESTE ÎN FAȚA LUI DUMNEZEU

Despre David a zis Dumnezeu: „Am aflat bărbat după inima Mea, blând, milostiv, bun, răbdător, neplătind rău pentru rău.” Însă

și el a fost ispitit de diavol, a ucis și a viclenit înaintea lui Dumnezeu. Atunci Dumnezeu l-a trimis pe prorocul Natan la David să îi zică:

- Erau într-o cetate doi bărbați, unul bogat și unul sărac. Cel bogat avea cirezi multe de vite și de bivoli, iar cel sărac nu avea decât o oaie. El o cumpăraseră de mică, o hrănise și o crescuse cu copiii săi, iar ea mânca din pâinea lui și bea din paharul lui. Dar a venit un călător la bărbatul cel bogat. Acesta însă nu s-a îndurat să ia din oile sau din vitele sale, să gătească cina pentru oaspetele său, ci a luat oaia celui sărac și a gătit-o.

David s-a mâniat foarte tare pe acel bărbat și i-a zis lui Natan:

- Așa cum este adevărat că Dumnezeu este viu, tot așa este adevărat că omul care a făcut aceasta este vrednic de moarte. Pentru oaie trebuie să întoarcă împătrit, fiindcă n-a avut milă.
- Tu ești acel om. Și iată ce zice Domnul Dumnezeu lui Israel: „Eu te-am uns rege peste Israel și te-am izbăvit din mâna lui Saul. Iar tu ai nesocotit cuvântul Domnului. Pe Urie Heteul l-ai lovit: femeia lui ai luat-o de soție, iar pe el l-ai ucis cu sabia amoniților. Nu se va îndepărta sabia de deasupra casei tale.”

David i-a zis lui Natan:

- Am greșit Domnului Dumnezeului meu!
- Dumnezeu a ridicat păcatul de deasupra ta și nu vei muri. Dar fiindcă ai dat pricină vrăjma-

șilor lui Dumnezeu să-L hulească, va muri fiul ce ți se va naște, i-a spus Natan.

Acesta era bărbat drept, temător de Dumnezeu și a căzut și el în groapa păcatelor. Însă când l-a greșit lui Dumnezeu, l-a întors pe Dumnezeu spre sine cu milă, zicând: „Am greșit Domnului meu!” Și: „Miluiește-mă, Doamne, după marea mila Ta și după mulțimea îndurărilor Tale curăță fărădelegile mele!”

Dacă n-ar fi căzut repede la picioarele lui Natan, cerând de la Dumnezeu milă, cu inimă înfrântă și plecată, n-ar fi dobândit iertare.

RIDICAREA LUI ABESALOM ÎMPOTRIVA TATĂLUI SĂU, DAVID

Abesalom s-a ridicat împotriva tatălui său, David, din îndemnul diavolului, dorind să-i ia împărăția. Din această cauză el a sfârșit rău, săgetat în inimă, după cum vei vedea mai departe, pe scurt.

Abesalom, dorind să ia împărăția, a cerut sfatul lui Ahitofel, iar acesta i-a propus:

- Voi alege 12.000 de oameni și voi merge cu ei la noapte să-l fugăresc pe David, până îl voi ajunge. Oștile lui, fiind toate ostenite, vor fugi, iar împăratul David va rămâne singur. Atunci îl voi uide. Toate oștile lui vor veni la tine.

Acest sfat i-a plăcut lui Abesalom, dar a zis să se sfătuiască și cu Hușai Archianul.

- Iată cum m-a sfătuit Ahitofel. Să urmăresc sfatul lui sau nu?
- Nu este bun acest sfat. Tatăl tău și oamenii lui sunt luptători buni, aprigi la război, dârji ca ursoaicele cu pui și ageri ca cerbii. Probabil acum este ascuns în vreun munte sau vreo peșteră cu oștile lui. Când vor ajunge oștile tale la David, se vor lupta și te vor învinge.

Abesalom a crezut cuvintele lui Hușai, căci spune Scriptura: „Orice sfat veți cere, îl va strica Dumnezeu, dacă va fi rău.”

Dumnezeu este Cel Care-i sfătuiește spre toate lucrurile bune, El face împărățiile și El pune împărați. De aceea, înțelegeți toți și vă smeriți, căci Dumnezeu vine în ajutorul robilor Săi și nimeni nu se va putea măsura cu slava lui Dumnezeu.

Smeriți-vă, deoarece chiar dacă ați avea putere, dacă nu va fi Dumnezeu în sfaturile voastre, veți fi biruiți. Cei care vor avea nădejde în Dumnezeu nu se vor teme. Este apărător și sprijinitor celor ce cred în El. Cei ce vor nădăjdui în El se vor sfinți, pentru că toți, fiecare la ce slujbă sau cinste a fost rânduit și așezat de Dumnezeu, dacă își vor îndrepta gândurile către El și vor aștepta cu credință ajutor de la El, se vor mântui de toți vrăjmașii lor cei văzuți și cei nevăzuți.

Și mai zice Sfânta Scriptură: „Voi nădăjdui spre Dumnezeu și El mă va scăpa.” Cel ce vrea să

facă ceva fără voia lui Dumnezeu cade și se risipește, zdrobindu-i-se oasele și capul de piatra împiedicării.

MOARTEA LUI ABESALOM

Dar să ne întoarcem la cuvântul pe care l-am lăsat.

Abesalom și toți israeliții au zis:

- Mai bun este sfatul lui Hușai decât al lui Ahitofel.

Astfel, Dumnezeu a hotărât să se strice sfatul lui Ahitofel, căci, dacă Abesalom l-ar fi urmat, ar fi învins. David a mers în Manaim, iar Abesalom a trecut Iordanul împreună cu toți israeliții.

David le-a poruncit lui Ioab, lui Abișai și Itai, înainte de a se înfrunta oștile lui David cu cele ale lui Abesalom:

- Aveți grijă să nu fie ucis fiul meu, Abesalom!

Oamenii au ieșit la câmp în întâmpinarea popoului israelit și s-a dat bătălia în pădurea Efraim. Ostașii lui David au omorât douăzeci de mii de israelieni. Abesalom, fugind de oștile tatălui său, s-a agățat cu părul între crengile unui stejar, calul său a fugit, iar Abesalom a rămas spânzurat de păr. Un slujitor de-al lui David, văzându-l, i-a spus lui Ioab:

- L-am văzut pe Abesalom spânzurat de păr de un stejar.

Ioab a luat trei săgeți și le-a înfipt în inima lui

Abesalom, care era încă viu. Zece slujitori de-ai lui Ioab l-au lovit pe Abesalom și l-au omorât, apoi i-au luat trupul și l-au aruncat într-o groapă adâncă, acoperindu-l cu pietre.

Astfel s-a împlinit cuvântul prorocului: „A săpat groapă omului, mai ales împăratului drept, și a căzut el însuși în groapa pe care o făcuse altuia.”

Ia aminte acum și vezi: cel ce se răscoală împotriva împăratului și unsului lui Dumnezeu, fără poruncă dumnezeiască, nu-l va putea surpa, ci își va pierde sufletul.

DAVID GREȘESTE NUMĂRÂND POPORUL

După o vreme, David l-a chemat pe Ioab, căpetenia oștirii, și i-a zis:

- Mergi și numără-i pe toți cei din neamul lui Israel și pe cei străini care s-au alăturat.

Ioab a pornit să îplinească porunca împăratului. El a străbătut întreg pământul care era sub stăpânirea lui David. Această slujbă a durat 9 luni și 20 de zile, după care s-a întors în Ierusalim. Astfel, s-au numărat 800.000 de bărbați israeliți și 500.000 de bărbați de oaste iudei. Atunci David s-a cutremurat, cunoscând păcatul:

- Doamne, am păcătuit numărând poporul, iartă-mi greșeala aceasta!

Dumnezeu l-a trimis pe prorocul Natan să-i spună lui David:

- Alege o pedeapsă dintre cele trei pe care ți le spun: trei ani să fie foamete în țara ta, trei luni să fugi de vrăjmașii tăi și ei să te alunge sau trei zile să fie moarte în țara ta. Răspunde, să știu ce voi spune Celui Care m-a trimis să-ți zic așa.

- Toate trei sunt grele, dar mai bine să cad în mâinile Dumnezeului meu, că este îndurător și milostiv, decât în mâinile oamenilor, a răspuns David.

David a ales moartea. Era în vremea secerișului de grâu când Dumnezeu a adus moartea peste israeliți. Au murit de dimineața până la prânz 70.000 de oameni. Îngerul lui Dumnezeu se îndrepta spre Ierusalim, însă Dumnezeu Și-a oprit mânia. Îngerul se afla atunci înaintea pământului lui Aravna Iebuseul. David, văzând oamenii murind, a zis:

- Doamne, eu sunt cel care am greșit, eu sunt păstorul rău, dar oile acestea ce au făcut? Omoară din casa mea!

Gad a venit la David și i-a zis:

- Ridică-I altar lui Dumnezeu pe pământul lui Aravna Iebuseul.

David a cumpărat pământul și l-a ridicat altar lui Dumnezeu, iar moartea s-a oprit.

Lui David, pentru o greșeală, doar pentru că a numărat oamenii din țara sa, i s-a îngăduit să aleagă dintre trei pedepse. Dar tu, dacă vei trăi în fărâdelegi, cum te va cruța Dumnezeu?

David împlinea în împărăția sa toate lucrurile lui Dumnezeu, de aceea și Dumnezeu era cu dânsul mereu.

ULTIMELE SFATURI ALE LUI DAVID CĂTRE FIUL SĂU, SOLOMON

Când a îmbătrânit și s-a apropiat vremea morții sale, David l-a chemat pe fiul său, Solomon:

- Fiul meu, eu voi muri. Tu să fii om desăvârșit, să păzești Legea Domnului Dumnezeului tău, să umbli pe căile Lui, să îplinești poruncile și dreptatea Lui, să faci judecata precum este scris în cartea lui Moise. Tot ce vei face să fie cu sfat și câte te învăț să le ții minte. Căci Dumnezeu a zis: „De vor păzi fiii tăi căile Mele și vor umbla drept în inimile lor înaintea Mea, nu-i voi scoate din scaunul israeliților.”

Solomon a fost împărat în locul lui David. Dumnezeu i-a dat minte lui Solomon, înțelepciune și inimă chibzuitoare și largă, precum nisipul mării. El era mai înțelept decât toți înțelepții din Egipt. Biruia toate împărățiile, iar ele îi aduceau daruri. Solomon Îl iubea pe Domnul și respecta învățăturile tatălui său, David. El mergea în munte să aducă jertfe lui Dumnezeu. În cetatea din muntele Ghibeon, Dumnezeu i S-a arătat lui Solomon noaptea în vis:

- Cere de la Mine ce dorești și-ți voi da!

— Dă-mi mie, robul Tău, inimă înțeleaptă spre ascultarea și judecata cea dreaptă a oamenilor Tăi, să pricep binele și răul, ca nimeni să nu-i judece pe oamenii Tăi cu judecată nedreaptă. Nu cer zile multe, nici bogăție, nici sufletele vrăjmașilor Tăi! I-a răspuns Solomon.

Aceste cuvinte I-au plăcut lui Dumnezeu, Care i-a răspuns:

- Pentru rugăciunea ta, îți dau inimă înțeleaptă, cum n-a mai avut niciun om. Dar îți voi da și ce nu ai cerut: bogăție și slavă, cum nu a avut niciun împărat. Iar dacă vei umbla pe căile Mele și vei păzi poruncile Mele, vei trăi mulți ani.

Dumnezeu înmulțește zilele celui ce face voia Lui, iar pe ale celui care nu respectă poruncile Lui, le scurtează.

SOLOMON RIDICĂ UN TEMPLU SPRE SLAVA LUI DUMNEZEU

Solomon s-a întors în Ierusalim și a adus jertfă în Sion înaintea Chivotului Legii lui Dumnezeu. La 480 de ani de la ieșirea evreilor din Egipt și patru ani și două luni de când împărătea, Solomon I-a ridicat templu lui Dumnezeu. Dumnezeu i-a zis:

- Tu-Mi zidești casă. Dacă te vei purta după legile Mele, vei urma hotărârile Mele și vei păzi toate poruncile Mele, lucrând după ele, atunci Îmi voi împlini și Eu cu tine cuvântul Meu

către David, tatăl tău: voi locui în mijlocul fiilor lui Israel și nu voi părăsi poporul Meu, Israel.

Solomon a ridicat casa Domnului și a terminat-o după 20 de ani. Apoi i-a chemat pe toți mai-marii israeliților în Sion să ridice Chivotul Legii lui Dumnezeu din cetatea lui David. Preoții au luat Chivotul, cortul Legii și vasele și, împreună cu împăratul Solomon și toți israeliții, mergeau înaintea Chivotului, jertfind berbeci de un an și viței. În Chivot erau două table de piatră pe care era scrisă Legea dată de Dumnezeu lui Moise, pe muntele Horebului.

Când au ieșit preoții din biserică, un nor a umplut biserica lui Dumnezeu, încât preoții nu mai puteau să slujească, umplându-se biserica de slava lui Dumnezeu. Împăratul i-a binecuvântat pe israeliți și pe preoți, zicând:

— Binecuvântat este Domnul Dumnezeul lui

Israel astăzi, căci a împlinit toate cele promise tatălui meu. El a zis: „Din ziua în care am scos poporul Meu, Israel, din Egipt, nu Mi-am ales cetate în niciuna dintre semințiile lui Israel, unde să fie zidită casa în care să fie slăvit numele Meu. Apoi am ales Ierusalimul, pentru mărirea numelui Meu în el și l-am ales pe David să fie peste poporul Meu, Israel.” Tatăl meu dorea să zidească casă numelui Domnului Dumnezeului lui Israel. Însă Domnul i-a zis: „Este bine că-ți dorești aceasta. Însă nu tu vei zidi templul, ci fiul tău.” Și a împlinit Domnul cuvântul Său.

Solomon s-a rugat înaintea jertfelnicului Domnului: „Dumnezeul lui Israel, nu este Dumnezeu asemenea Ție, nici sus, în cer, nici jos, pe pământ. Tu păzești legământul și ai milă de robii Tăi, care stau cu toată inima lor înaintea Ta. Tu ai împlinit ce ai promis robului Tău David, tatăl meu”.

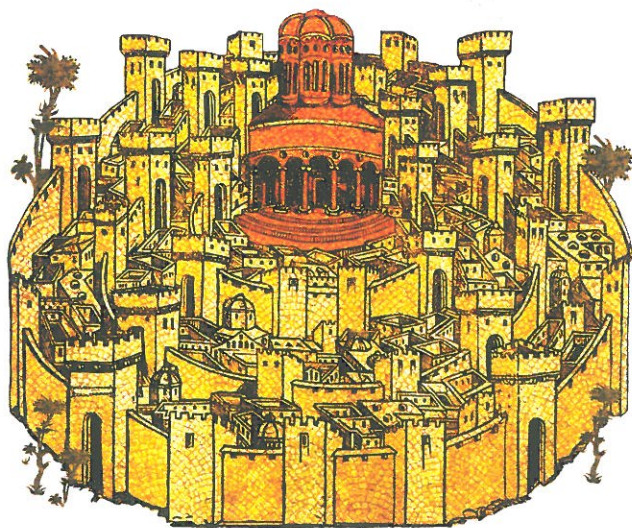
Și multe altele a zis Solomon în rugăciunea sa de atunci.

PRIMA JUDECATĂ A LUI SOLOMON

Două femei au venit la împăratul Solomon și una dintre ele a zis:

— Fă-ne dreptate, împărate! Eu și această femeie locuim amândouă în aceeași casă. Eu am

născut un copil, iar după trei zile a născut și ea. Doar noi eram în casă. Însă noaptea, copilul ei a murit. Când s-a trezit la miezul nopții și a găsit copilul mort, l-a luat și a venit la mine. Fiind adormită, a luat copilul meu viu și l-a pus lângă mine pe cel mort. Când m-am sculat, am găsit copilul mort. A doua zi, pe lumină, am văzut că nu este al meu copilul mort, ci al vecinei.

Cealaltă femeie a zis:

— Împărate, nu este așa!

Solomon le-a zis:

— De vreme ce fiecare dintre voi spune că este copilul ei, nu este altă soluție decât să se taie copilul viu în două și să se împartă.

— Vai de mine, împărate! Nu pot privi cum mi se taie copilul în două! Dați-l viu acestei vecine! a zis prima femeie.

— Să se facă precum a zis împăratul! a zis a doua femeie.

A atunci Solomon a hotărât:

— Nu-l omorâți, ci dați-l femeii care a zis să nu fie omorât, căci ea este mama cea adevărată!

Auzind israeliții această judecată, au înțeles că înțelepciunea lui Dumnezeu locuiește în el.

BĂTRÂNEȚILE LUI SOLOMON

Solomon avea soții [în timpul Vechiului Testament bărbații evrei puteau să aibă mai multe soții - n.r.] din neamuri străine, din care poruncise Dumnezeu să nu fie luate, „ca să nu întoarcă sufletele voastre către idoli lor.”

Când Solomon a îmbătrânit, femeile sale și-au întors inima de la Dumnezeul lui Israel către dumnezeii lor. El a zidit locuri de închinare pentru zeii soțiilor lui și aducea jertfe acestora. Dumnezeu S-a mâniat pe Solomon și i-a zis:

— De vreme ce n-ai păzit poruncile Mele, voi lua împărăția din mâinile tale și o voi da slujitorului tău. Dar nu atunci când vei trăi tu, pentru tatăl tău, David, ci de la fiii tăi o voi lua. Tot pentru David, robul Meu, și pentru Ierusalim, cetatea Mea, nu le voi lua toată împărăția.”

Frica lui Dumnezeu naște înțelepciune, cum zice prorocul: „Începutul înțelepciunii este frica de Domnul.” Cei care încep să trăiască în înțelepciune rabdă și pătimesc pentru Dumnezeu

multe nevoi și ispitiri până la sfârșitul lor. Este o singură înțelegere în toți aceștia: slava Domnului este fără sfârșit, iar cei ce au frică de El au parte de ea. Însă nu să aibă teamă de Dumnezeu doar o perioadă, iar după aceea să renunțe la ea, ci mereu să fie astfel.

Solomon, la tinerețe, trăia în înțelepciune. El nu a cerut nici aur, nici argint, nici mărgăritare, nici pietre scumpe, nici slava lumii acesteia, nici bogăția ei, ci înțelepciune. De aceea și Dumnezeu îl iubea, îi asculta rugăciunile, iar Solomon era mai mare decât alți împărați. Însă la bătrânețe, când trebuia să aibă minte și înțelepciune mai multă, el, îndemnat de diavolul, a rămas fără ele. Și-a lărgit pânțelele cu mâncăruri și băuturi multe, chiar din jertfele pentru idoli.

De aceea, nimeni să nu fie mândru de ceea ce are, pentru că Dumnezeu le dă și tot Dumnezeu le ia. Astfel, pentru că fiii lui David nu au mers pe căile Domnului, i-a scos Dumnezeu din împărăție, ca pe niște nemulțumitori. Cel ce aude să înțeleagă!

ÎMPĂRȚIREA SEMINȚILOR LUI ISRAEL ÎNTRE ROBOAM ȘI IEROBOAM

După ce a murit Solomon, a rămas împărat fiul său, Roboam.

Atunci au venit oamenii și au căzut înaintea lui:

— Tatăl tău a îngreunat muncile noastre, de aceea te rugăm să le mai ușurezi.

— Așteptați trei zile, apoi veniți din nou, le-a răspuns el.

Roboam a chemat bătrânii, cinstiți de tatăl său, Solomon, când era în viață, și i-a întrebat ce răspuns să le dea. Ei i-au zis:

— Dacă îi vei asculta astăzi pe acești oameni și le vei spune cuvinte bune, ei vor munci pentru tine toată viața lor.

Dar el nu a primit sfatul lor, ci s-a sfătuit apoi cu tinerii. Aceștia i-au spus:

— Să le răspunzi oamenilor care au venit la tine: „Voi mări jugul pe care l-a pus tatăl meu asupra voastră.”

Roboam a ales răspunsul celor tineri. Israeliții au strigat atunci:

— Nu mai vrem să avem de-a face cu neamul lui Iesei! și s-au împrăștiat la corturile lor.

Astfel, zece seminții l-au ales împărat pe Ieroboam, fiul lui Nabat, iar două, neamul lui Iuda și al lui Veniamin, l-au ales pe urmașul lui David, Roboam.

Cel ce va asculta de sfatul tinerilor, nu se va bucura, iar cel ce va asculta de sfatul bătrânilor înțelepți, nu va regreta. Este scris: „Întreabă-l pe tatăl tău și te va sfătui bine, iar bătrânii îți vor da învățătură bună.”

„Să cinstești bătrânețea și de învățatura ei să nu

te rușinezi”, cum zice Solomon. Să-i cinstești pe sfetnicii tăi cei buni și pe toți voinicii care te vor sluji cu credință și dreptate, ca să-ți fie mereu devotați. Să asculți la judecată de sfetnicii buni și de mărturiile adevărate și credincioase. Să-i iubești pe bătrâni și pe tineri, pe cei mari și pe cei mici, pentru dragostea lui Hristos. Femeile bătrâne să-ți fie ca niște mame, iar fetele, văduvele tinere și sărace să-ți fie ca niște surori.

AHAB ȘI RĂZBOIUL ÎMPOTRIVA SIRIENILOR

Pe când Ahab se pregătea de războiul contra sirienilor, a venit un om al lui Dumnezeu și i-a zis:

- Așa zice Domnul: „Pentru că sirienii spun că Dumnezeul israeliților este Dumnezeul munților, nu Dumnezeul văilor, Eu voi da în mâinile tale această mulțime mare, ca să cunoști că Eu sunt Domnul.”

Și au stat taberele una înaintea celeilalte șapte zile, iar în ziua a șaptea a început bătălia. Fiii lui Israel au biruit într-o singură zi o sută de mii de sirieni. Ceilalți au fugit la Afec, în cetate. Acolo a căzut zidul peste douăzeci și șapte de mii de oameni.

Benhadad, împăratul sirienilor, a fugit și a intrat în curtea domnească, într-o cameră dosnică. Iar slujitorii săi i-au zis:

- Am auzit că regii casei lui Israel sunt milostivi!

Dă-ne voie să ne îmbrăcăm în sac, să punem funii pe capurile noastre și să mergem la regele israelit. Poate ne va cruța viața. Ei au mers la regele lui Israel și au zis:

- Robul tău și împăratul nostru te roagă să-i cruți viața.
- Dacă mai trăiește, el îmi este frate! a răspuns el.
- Benhadad trăiește.
- Mergeți și-l aduceți! le-a spus regele.

Benhadad a venit la el și Ahab l-a luat în car:

- Îți dau înapoi cetățile pe care le-a luat tatăl meu de la tatăl tău și îți deschid târg de vânzare în Damasc, cum și-a deschis tatăl tău în Samaria, i-a spus Benhadad.
- Cu acest jurământ îți voi da drumul! i-a răspuns Ahab și i-a dat drumul.

Un om dintre fiii prorocilor a mers în fața regelui, acoperindu-și ochii cu părul capului său și a strigat:

- Eu, robul tău, am ieșit în tabără la oaste, iar un voinic a adus la mine alt voinic zicându-mi: „Păzește-l pe acest om! Dacă va scăpa, vei plăti cu sufletul tău pentru sufletul lui, sau va trebui să-l plătești cu un talant de argint”. Când mă îndeletniceam cu unele treburi, acela a scăpat.
- Ți-ai spus singur osânda, i-a zis regele.

Atunci el și-a dat la o parte părul de pe ochi și regele a văzut că este unul dintre proroci.

- Așa spune Domnul: „Pentru că ai eliberat un

om blestemat de Mine, sufletul tău va fi în locul sufletului lui și oamenii tăi în locul oamenilor lui!” i-a zis prorocul.

Regele lui Israel s-a dus acasă, în Samaria, trist și îngrijorat.

Fiul meu, rămâi tare în înțelepciunea și mintea ta până la moarte. Să nu te îndoiești, căci cuvântul Domnului se împlinește negreșit.

DESPRE AHAB ȘI SOȚIA LUI, IZABELA

Ahab, regele lui Israel, i-a zis lui Nabot Izreeliteanul, care avea o vie în Izreel, lângă curtea lui Ahab:

- Dă-mi via ta, căci este aproape de casa mea, iar eu îți voi da altă vie, mai bună.
- Să mă ferească Dumnezeu să-ți dau eu moștenirea părinților mei ție!

Ahab a venit acasă mânios și tulburat. Văzându-l Izabela, soția lui, l-a întrebat:

- De ce ești supărat și nu mănânci?

El i-a povestit ce s-a întâmplat.

- Scoală-te și mănâncă, căci eu îți voi da via lui Nabot, i-a zis Izabela.

Ea a trimis bătrânilor care locuiau în oraș cu Nabot o scrisoare din partea regelui Ahab:

- Spuneți tuturor să postească și aduceți-l pe Nabot înaintea poporului. Puneți doi oameni netrebniți să mărturisească împotriva lui, spu-

nând că L-a hulit pe Dumnezeu și pe rege. Apoi scoateți-l afară și ucideți-l cu pietre!

Mai-marii orașului au făcut așa cum le poruncise Izabela. După moartea lui Nabot, Izabela i-a zis lui Ahab:

- Du-te și ia via lui Nabot, căci a murit.

Ahab a mers să ia în stăpânire via. Dumnezeu i-a zis atunci lui Ilie Tesviteanul:

- Mergi în întâmpinarea lui Ahab, căci este la via lui Nabot, să o ia în stăpânire, și spune-i: „Așa spune Domnul: «Ai ucis și vrei să moștenești? În locul unde au lins căinii sângele lui Nabot, acolo vor linge și sângele tău!»”
- M-ai găsit și aici, dușmanule! i-a zis Ahab lui Ilie.
- Te-am găsit, căci te-ai încumetat să faci fapte ticăloase și să-L mânii pe Domnul. Așa zice El: „Voi aduce necazuri peste tine și-i voi omorî pe cei de parte bărbătească din neamul tău. Căinii o vor mânca pe Izabela. Căci tu, Ahab, ai greșit înaintea lui Dumnezeu, pentru nedreptatea Izabelei.”

Ahab a început să plângă, și-a rupt hainele și s-a îmbrăcat în sac. Dumnezeu i-a spus lui Ilie:

- Vezi cum s-a smerit Ahab înaintea Mea? De aceea, nu voi aduce necazuri în zilele lui, ci în zilele fiului său.

Ce mare e mila lui Dumnezeu! Dacă cineva se pocăiește, și Dumnezeu îl miluiește! Scrie în Sfânta Scriptură: „Întoarceți-vă la Mine și Eu

Mă voi întoarce spre voi și de vor fi păcatele voastre întunecate, le voi albi ca zăpada sau de vor fi crunte ca sângele, le voi face ca lâna cea albă.”

Cât sunt de înfricoșătoare lucrurile Tale, Doamne! Părinții greșesc, iar copiii se chinuiesc, până la al treilea și al patrulea neam! De aceea, ferți-vă de răutate, căci cuvântul lui Dumnezeu se împlinește, precum Domnul mărturisește în Sfânta Evanghelie: „Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece.”

CUVÂNTUL DOMNULUI SE ÎMPLINEȘTE ÎN MOARTEA LUI AHAB ȘI A IZABELEI

După trei ani de pace între Siria și Israel, a început din nou războiul împotriva sirienilor. Atunci un ostaș a întins arcul și l-a lovit pe regele lui Israel într-o încheietură a platoșei, iar seara a murit. Sânge din rana sa a curs pe podul carului. Regele a fost înmormântat în Samaria. Acolo au spălat carul în iaz și câinii au lins sângele lui Ahab, după cuvântul Domnului.

După ce a murit Ahab, a domnit Ohozia în locul său, iar apoi fratele lui, Ioram, deoarece Ohozia nu avea urmaș. Amândoi au făcut fapte rele înaintea Domnului.

Dumnezeu i-a spus lui Elisei să-l ungă pe Iehu rege al Israelului. Apoi Dumnezeu i-a poruncit lui Iehu să-i stârpească pe toți din casa lui Ahab.

Atunci Iehu a pornit spre Izreel unde regele Ioram, fiul lui Ahab, se afla rănit. Ioram i-a ieșit în întâmpinare și s-au întâlnit în țarina lui Nabot Izreeliteanul. Acolo, regele Ioram l-a întrebat pe Iehu:

— Cu pace vii, Iehu?

Acesta a răspuns:

— Ce pace, când mama ta, Izabela, face atâtea nelegiuiri?

Văzând că Ioram vrea să fugă, Iehu luă arcul, îl săgetă drept în inimă și-l aruncă în țarina lui Nabot. Astfel, s-a împlinit cuvântul lui Dumnezeu.

Venind Iehu în Israel, a poruncit ca Izabela să fie aruncată de la fereastră. Apoi a dat poruncă să fie îngropată, dar nu au mai găsit din ea decât capul, picioarele și palmele mâinilor. Auzind aceasta, Iehu a zis:

— Așa a fost cuvântul Domnului prin robul său, Ilie Tesviteanul: „Câinii vor mânca trupul Izabelei și nimeni nu o va mai recunoaște.”

Ia zis Dumnezeu lui Iehu:

— Dacă vei fi bun și vei face lucruri plăcute inimii Mele, voi dăruia și strănepoților tăi împărăția lui Israel.

Dumnezeu, deși rabdă și așteaptă să ne întoarcem din păcatele noastre, Își împlinește cuvântul.

IEZECHIA, REGELE IUDEILOR

Dumnezeu l-a ales rege pe Iezechia, fiul lui Ahaz, regele Iudei. Acesta era de douăzeci și cinci de ani când a devenit rege și a domnit do-

uăzeci și nouă de ani în Ierusalim. A făcut fapte plăcute Domnului și a păzit poruncile Lui, cum făcuse și David. De aceea, Domnul a fost cu el și tot ce lucra era plin de înțelepciune.

In anul al patrulea al domniei regelui Iezechia, regele Asiriei, Salmanasar, a pornit război asupra Samariei, a înconjurat-o și, după trei ani, a cucerit-o. După trei ani, Salmanasar i-a strămutat pe israeliți în Asiria, pentru că nu au ascultat glasul Dumnezeului lor și au încălcat legământul Lui.

Mai târziu, după șapte ani, noul rege al Asiriei, Senaherib, a atacat toate cetățile întărite ale lui Iuda și le-a cucerit. Atunci i-a spus Iezechia regelui Asiriei:

— Retrage-te, căci voi plăti tot ce-mi vei cere!

Acesta a hotărât un bir de trei sute de talanți de argint și treizeci de talanți de aur. Iezechia a dat tot argintul găsit în templul Domnului și în vistieria casei domnești, aurul de pe ușile templului Domnului și de pe stâlpii cei vechi pe care-i aurise el însuși.

Regele Asiriei i-a trimis din Lachiș pe Tartan, pe Rabsaris și pe Rabșache cu oaste mare asupra Ierusalimului. Acolo, Rabșache le-a zis oamenilor de pe zidurile cetății:

— Auziți cuvintele marelui împărat al Asiriei: „Să nu cumva să vă amăgească Iezechia, căci nu vă va putea salva din mâinile mele. Nu-l ascultați

când vă va spune că vă va ajuta Dumnezeu! Închinați-vă mie și veniți la mine. Țara mea este ca și țara voastră. Are în ea locuri de vii, de holde, de măslini și de stupi. Dacă veți face astfel, veți fi vii. Nu credeți că vă va izbăvi Dumnezeu. Oare le-au salvat pe alte popoare dumnezeii lor? Unde sunt dumnezeii popoarelor pe care le-am biruit? Nu va scăpa nici Ierusalimul din mâinile mele.”

Oamenii au tăcut, pentru că Iezechia le poruncise să nu răspundă nimic. Auzind acestea, regele s-a îmbrăcat în sac și a trimis mai mulți preoți la prorocul Isaia. Isaia le-a spus:

— Așa grăiește Domnul pentru stăpânul vostru: „Nu te teme de cuvintele de hulă pe care le-au spus slujitorii împăratului Asiriei. Că iată, eu voi porunci asupra lor vânt și vor auzi vești și se vor întoarce în țara lor și acolo îi voi nimici cu sabia.”

Iezechia a început să se roage lui Dumnezeu: „Doamne, Dumnezeul lui Israel, Cel ce stai pe heruvimi, doar Tu ești Dumnezeuul tuturor împăraților de pe pământ! Tu ai făcut cerul și pământul! Pleacă, Doamne, urechea Ta și mă auzi; deschide, Doamne, ochii Tăi și vezi; auzi cuvintele împăratului Asiriei despre Ti-ne. E adevărat, Doamne, că au călcat împărații Asiriei popoarele și au ars dumnezeii lor, pentru că nu erau dumnezei, ci făpturi de mâini

omenești, din lemn și din piatră. Scapă-ne, Doamne Dumnezeu nostru, din mâinile lor. Și toate împărățiile pământești vor înțelege și vor cunoaște că Tu singur ești Dumnezeu!"

Isaia i-a spus atunci lui Iezechia:

- Așa spune Domnul: „Am auzit rugăciunea ta. Iată ce-ți răspund pentru împăratul Asiriei: Spre cine își ridică ochii fîca Sionului? Spre înălțimea Sfântului lui Israel! Prin solii tăi ai hulit pe Dumnezeu, spunând că Eu nu-i pot apăra. Însă toate cetățile cele tari sunt în mîna Mea. Iar cei ce Mi se împotrivesc sunt ca iarba câmpului. Pentru tot ceea ce ai spus, te vei întoarce pe calea pe care ai venit. Eu voi apăra această cetate pentru David, robul Meu.”

Îngerul lui Dumnezeu a coborât în acea noapte și a omorât din tabăra Asiriei 185.000 de ostași. Cei rămași, văzând morții, s-au întors, iar pe împăratul Asiriei l-au tăiat fiii lui, pe când se ruga la idolul lui.

Omul cel trufaș se înalță până la cer, apoi cade până la iad! Spune prorocul David: „Domnul va asculta rugăciunile celor ce sî tem de dînsul, voia lor va face și repede îi va mîntui. Va păzi Domnul pe cei ce-L vor iubi, că gurile lor pururea vor grăi lauda lui Dumnezeu. Iar pe cei păcătoși și pe cei ce se împotrivesc slavei lui Dumnezeu îi va pierde”. Asemenea și tu, dacă te vei asemăna regelui Iezechia, care a aruncat

înaintea lui Dumnezeu problemele sale, Îl vei avea pe Dumnezeu totdeauna cu tine și-ți va fi ajutor întru toate.

IEZECHIA ȘI SOLII DIN BABILON

În acea vreme, Iezechia s-a îmbolnăvit foarte tare, încât era aproape de moarte. Prorocul Isaia i-a zis:

- Așa zice Domnul: „Fă-ți testamentul, căci vei muri.”

Iezechia, plângînd, s-a rugat lui Dumnezeu: „Adu-Ți aminte, Doamne, de mine, că am credință și inimă curată, împlinind toată voia Ta.”

Domnul i-a zis lui Isaia:

- Mergi din nou la Iezechia și spune-i: „Așa spune Domnul Dumnezeu: «Am auzit rugăciunile tale și am văzut lacrimile tale. Te vei vindeca și a treia zi vei merge în Templul Domnului. Mai adaug zilelor tale încă cincisprezece ani, iar cetatea aceasta o voi apăra, pentru Mine și pentru robul Meu, David»”.

Isaia le-a spus să facă o turtă din smochine și s-o lege la rana lui Iezechia, pentru a se vindeca. Regele l-a întrebat pe proroc:

- Cum voi cunoaște că sunt adevărate vorbele tale?
- Iată semnul de la Dumnezeu: Să treacă umbra la ceasul de soare cu zece linii înainte sau cu zece linii înapoi, a răspuns Isaia.

- E ușor să se miște umbra înainte, mai bine să dea înapoi.

Prorocul Isaia a strigat atunci către Domnul și umbra s-a retras cu zece linii.

La scurt timp după acestea, i-a trimis Merodac, fiul lui Baladan, împăratul Babilonului, soli și daruri lui Iezechia, căci auzise de boala lui. Iezechia s-a bucurat foarte tare și a arătat solilor toată avuția sa, armele sale, nerămânând nimic care să nu fie arătat.

Isaia a venit din nou la Iezechia și l-a întrebat:

- De unde sunt acești oameni și ce au zis?
- Dintr-o țară îndepărtată au venit la mine, din Babilon, a răspuns el.
- Dar ce au văzut în casa ta?
- Tot ce a fost în casa mea le-am arătat.
- Ascultă ce zice Dumnezeu: „Iată, vor veni vremuri când va fi jefuită casa ta și tot ce au câștigat părinții tăi va fi dus în Babilon. Iar fiii tăi vor fi eunuci în palatul împăratului din Babilon.”

Poruncesc dumnezeieștile Scripturi să te îndepărtezi de eretici, să nu te sfătuiești cu ei, nici să vorbești mult cu ei. Dar și mai mult să te ferești de păgâni, de cei ce nu știu că există

Dumnezeu și nu se botează. Chiar de ar fi fratele tău, tot să te ferești de cel eretic și să nu crezi sfatul lui. Pentru că aceștia sunt vrăjmași Crucii Domnului nostru Iisus Hristos și hulesc numele Domnului Sfânt. Dacă-i vom iubi pe aceștia, Dumnezeu nu ne va mai iubi.

Să ne păzim, ca să nu auzim și noi ca Iezechia. Creștinii să petreacă în dragostea cea dumnezeiască, în pacea lui Dumnezeu, nu să facă ospete cu cei necredincioși. Vai celor ce-i smintesc pe alții, că zice Dumnezeu: „Celui ce va sminti pe unul dintre cei mai mici, care cred în numele Meu, mai bine i-ar fi de i s-ar lega o piatră de moară de gât și ar fi aruncat în adâncul mării”. De aceea spune și Apostolul: „Celui ce i se pare că stă, să se păzească, să nu cumva să cadă.”

Neînțelese și necuprinse sunt judecățile Lui, iar căile Lui neurmăte și neumblate! Iar noi să ne păzim foarte tare să nu greșim și să-L rugăm pe Dumnezeu Cel milostiv să ne ajute. Multora li se pare în nehibzuința lor că fac voia lui Dumnezeu, însă ei Îl mânia și stârnesc focul lui Dumnezeu asupra lor.

TEXTE BIBLICE DIN NOUL TESTAMENT

CĂINȚA LUI PETRU

Marele Apostol Petru, când a greșit, și-a recunoscut păcatul, că s-a lepădat de Dumnezeu. Dar n-a întârziat să se smerească, nu așa cum a făcut Adam, care a adus mânia lui Dumnezeu asupra lui. În acel ceas a început să plângă amar și să strige:

— Am greșit, Doamne, Dumnezeul meu, căci m-am lepădat de Tine!

Iar Dumnezeu S-a milostivit de el și l-a pus din nou în rândul Apostolilor, încredințându-i cheile împărăției cerurilor, pentru graba cu care s-a pocăit, i-a zis:

— Petru, orice vei lega pe pământ va fi legat în ceruri și orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat și în ceruri.

Și nouă ne-a dat Dumnezeu, ca și lui Adam. Lui i-a dăruit întreg raiul, în afară de pomul din care i-a spus să nu mănânce, iar nouă dulceața pământască a acestei lumi, în afară de cele care nu-I

plac Lui. Și știm bine ce-I place și ce nu-I place lui Dumnezeu, ce ne-a poruncit și ce nu ne-a poruncit. Celui care împlinește voia Sa, Dumnezeu îi ajută, iar celui care greșește, acela nu-i împlinește voia, ci îl pedepsește mai rău decât pe Adam.

Și noi, frații mei, dacă păcătuim, să nu întârziem cu pocăința, căci dacă ne vom ascunde păcatele, ele ne vor răni, iar mai târziu cu multă greutate le vom îndrepta. Să alergăm, precum Apostolul, să plângem ca el atunci când greșim și vom fi iertați precum Apostolul.

ICONOMUL NEDREPT

Să ne apropiem de Sfintele Scripturi, căci ne arată că este rea patima cămătăriei. Trezește-te și ce-ai strâns cu răutate până acum împarte cu bunătate. Fii asemenea iconomului nedrept, care a fost pârât stăpânului său că-i risipește averea. Acela, neputând scăpa și fiindu-i

rușine să ceară, s-a gândit că, prin schimbarea datoriei, va fi primit măcar de datornicii stăpânului și va găsi odihnă.

Așa să faci și tu, chiar dacă n-ai făcut milostenie din ale tale, măcar cele strânse cu răutate să fie împărțite celor ce au nevoie. Dumnezeu te va lăuda și pe tine, ca și pe iconomul nedrept, pentru că, în cele din urmă, ai rânduit averea cu înțelepciune.

Fiule, să nu-ți fie lene să faci bine sau să te gândești să nu fii milostiv din cauza sărăciei vieții acesteia, a scăderii averii, a îmbătrânirii, a așteptării bolilor și a altora asemenea. Acestea sunt gânduri de la diavoli cei vicleni, pe care trebuie să le alungi.

Să nu uiți de binefacerea adusă prin milosteniile față de săraci. Dumnezeu nu trebuie rugat cu multe daruri și jertfe, ci cu gândul bun și bunăvoință, căci El iubește pe miluitorul cel blând. Oare nu are Dumnezeu putere să-i sature pe cei flămânzi, El, Care a săturat cu cinci pâini cinci mii de oameni? Oare nu poate să potolească setea celor însetați, El, Care a scos apă din piatră seacă? Ba da, pentru că nu este nimic care să se împotrivescă voinței lui Dumnezeu. Lui I se închină toate semințiile, din cer, de pe pământ și de sub pământ. Însă El nu dorește nimic altceva decât mântuirea ta, să capeți prin milostenie iertarea păcatelor tale și să te schimbi în fața Lui.

DATORNICUL NEMILOSTIV

Domnul a spus pilda aceasta:
Se aseamănă împărăția cerurilor cu un împărat care vrea să-și încheie socotelile cu datornicii săi. Așadar, au adus la el un datornic, care datora zece mii de talanți și, neavând de

unde să-i înapoieze, împăratul a poruncit să fie vândut el, soția, copiii lui și tot ce avea. Însă acel rob a căzut la picioarele lui și i-a zis:

— Doamne, așteaptă-mă și-ți voi plăti tot!

Atunci împăratului i s-a făcut milă și i-a iertat toată datoria. Robul, ieșind afară, s-a întâlnit

cu un vecin de-al lui, care-i era dator cu 100 de bani și a început să-l sugrume, zicându-i:

— Plătește-mi ce-mi datorezi!

Vecinul a căzut la picioarele lui și l-a rugat:

— Așteaptă-mă, că-ți voi plăti tot!

Dar el nu a vrut, ci l-a dus în temniță, până i se va plăti toată datoria. Însă ceilalți servitori, văzând aceea, s-au întristat și au mers să spună stăpânului.

Atunci l-a chemat pe robul acela domnul său și i-a zis:

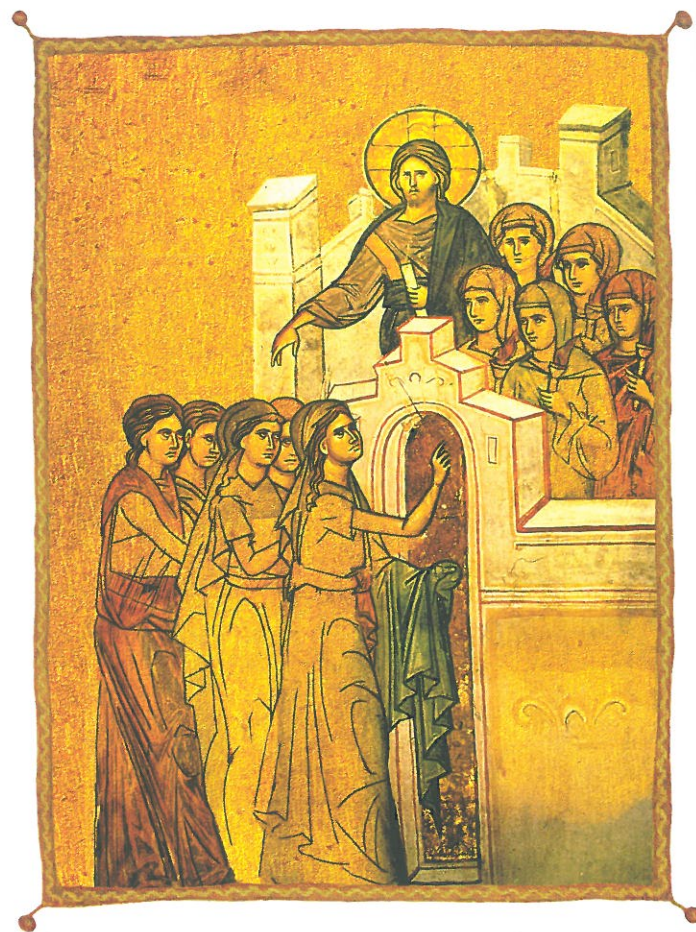
— Slugă vicleană, eu ți-am iertat toată datoria pentru că m-ai rugat! Oare nu se cuvenea să-ți fie milă de vecinul tău, cum mi-a fost și mie milă de tine? Și s-a mâniat pe el stăpânul său și l-a dat armașilor, până va plăti toată datoria.

Așa și Tatăl ceresc va face cu voi, dacă nu veți ierta fiecare fratelui său din inimile voastre. Privegheați, căci nu știți în ce ceas va veni Domnul. De-ar ști stăpânul casei când va veni hoțul, ar priveghea și n-ar lăsa să-i spargă casa. De aceea, fiți gata și voi, deoarece când nu vă veți aștepta, atunci va sosi Fiul Omului. Căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși.

PILDA CELOR ZECE FECIOARE

Așa s-au lenevit cele cinci fete și n-au vrut să-l lucreze lui Dumnezeu și nu au cumpărat untdelemn cât a ținut târgul! De aceea, le-a înconjurat întunericul, fiind neîndreptate și fără untdelemn.

Atunci au cerut untdelemn de la celelalte cinci fete, care erau acolo:

— Voi l-ați lucrat lui Dumnezeu și ați împlinit voia Lui. În timpul târgului v-ați cumpărat untdelemn. Dar noi nu l-am lucrat lui Dumnezeu, nici n-am împlinit voia Lui și cât a ținut târgul nu ne-am cumpărat untdelemn. Iată, ne-a înconjurat întunericul! Dați-ne și nouă din untdelemnul vostru, să ne aprindem candelile, ca să vadă și ochii noștri în acest întuneric.

Cele cinci fete înțelepte au răspuns:

— Dar dacă nu ne va ajunge acest untdelemn nici nouă, nici vouă? Mai bine mergeți la cei ce vând și cumpărați.

Ele au mers, dar se încheiase târgul și nu au găsit să cumpere untdelemn ca să aprindă luminile lor. Întunericul cumplit le-a înconjurat și s-au încuiat porțile cerului.

Ele au strigat în întuneric:

— Doamne, Doamne, deschide-ne!

Iar Mirele le-a răspuns:

— Adevărat vă grăiesc, nu vă cunosc pe voi!

Să ne ostenim cât avem vreme, ca să nu apună soarele și să nu fim intrați în împărăția cerului. Să nu ne înconjoare întunericul, ca pe cele cinci fete nebune. Să ne străduim să ne umplem vasele cu untdelemn, ca să nu auzim zicându-ni-se: „Eu nu vă știu pe voi”.

Vasul este pocăința, iar untdelemnul, faptele bune. Candela luminoasă este sufletul sfânt. Fericit este omul care se pregătește mereu, căci vine vremea secerișului. Mântuit este cel ce-și va salva roadele, că ele vor fi adunate de îngeri în hambarele veșnice.

NUNTA FIULUI DE ÎMPĂRAT

Un împărat a făcut nuntă fiului său și i-a trimis pe slujitorii săi să cheme invitații la nuntă. Ei însă n-au vrut să vină. Atunci împăratul le-a zis slujitorilor:

— Nunta este gata, dar cei poștiți n-au fost vrednici. Mergeți la răspântiile drumurilor și pe câți veți găsi, chemați-i la nuntă.

Leșind, slujitorii i-au adunat pe toți câți i-au găsit, și răi, și buni, până s-a umplut casa nunții cu oaspeți. Intrând împăratul ca să-i privească pe oaspeți, a văzut un om care nu era îmbrăcat în haină de nuntă și i-a zis:

— Prietene, cum ai intrat aici fără haină de nuntă?

El însă a tăcut. Atunci împăratul a zis slujitorilor:

— Legați-l de picioare și de mâini și aruncați-l în întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților. Căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși.

Pe când Se înălța, Domnul a trimis pe ucenicii Săi în lumea întreagă pentru a-i chema la Dumnezeu pe cei care se îndepărtaseră de credința cea adevărată. Și toate neamurile au venit la nuntă, în împărăția cerurilor, prin credință și prin botez. Iar după botez, am murdărit haina cea sufletească, țesută de Domnul, albită și sfințită de la nașterea noastră, cu apă și cu binecuvântarea Sfântului Duh.

Când va intra Domnul în camera de nuntă, la a doua Sa venire și va vedea omul care și-a murdărit haina prin fapte urâte și nedrepte, va zice:

— Cum ai îndrăznit să vii înaintea Mea în haină murdară? Eu ți-am dat la botez o haină curată și luminoasă cu care să vii să împărățești

împreună cu Mine în bucurie nespusă. De ce nu ai păstrat-o? Însă omul din pildă a tăcut. Căci nu putea să spună că și-a întinat haina pe care o primise.

Haina este însăși viața noastră. Dumnezeu îi cercetează insistent pe cei chemați, pentru a-i curăța prin har, iar veșmintele cu care au fost chemați trebuie să se păstreze curate, deoarece

ele n-au fost primite după vrednicie, ci din bunătate. A fi îmbrăcat cu haine murdare înseamnă a avea viață necurată. Cel care tace la Judecată, neavând nimic de zis pentru vina sa, va fi trimis într-un loc cu dureri ce nu pot fi răbdate.

Fiecare dintre voi să-și cerceteze veșmintele sufletului!

TEXTE ISTORICE

DIN VIAȚA ÎMPĂRATULUI CONSTANTIN CEL MARE

Odată, lupta împăratul Constantin împotriva perșilor. Aceștia l-au învins, l-au prins, i-au risipit oștile și îl păzeau cu strășnicie, pentru a-l jertfi zeilor. Perșii au intrat în templul păgân și, după obiceiul lor când aduceau jertfe, au mers fără arme. Ostașii lui Constantin, știind că împăratul lor este rob și pregătit pentru înjunghiere, au mers în ascuns, au luat armele perșilor și i-au atacat, eliberându-l. Mai-marii perșilor s-au jurat că nu-l vor mai ataca pe Constantin și i s-au închinat. Astfel s-au împăcat, iar Constantin s-a întors cu bucurie în Galileea Bretaniei.

ÎMPĂRATUL CONSTANTIN CEL MARE ÎNVINDE CU AJUTORUL SFINTEI CRUCI

Constantin a mers cu oștile sale pe câmp și se frământa, știind că are nevoie de ajutor. Atunci i s-a arătat în miezul zilei pe cer semnul Sfintei Cruci, alcătuit din stele, strălucind mai puternic decât soarele. Scrisa cu litere latinești împrejurul Sfintei Cruci: „Cu acest semn vei birui!”.

Împăratul nu a înțeles ce poate fi și i-a întrebat pe cei ce erau cu el:

— Vedeți și voi ceva?

Toți au mărturisit că au văzut acel semn minunat. Noaptea i s-a arătat în vis Domnul nostru Iisus Hristos, cu Sfânta Cruce, și i-a zis:

— Să faci semnul pe care l-ai văzut și să fie purtat în fruntea oștilor tale. Astfel, îl vei birui nu doar pe Maxențiu, ci și pe alți vrăjmași.

Când s-a trezit, împăratul le-a spus cu mare bucurie oamenilor săi acel vis. Apoi a chemat meșteri pricepuți și le-a arătat pe o hârtie semnul Cinstitei Cruci, poruncindu-le să o facă din aur. Ei au împlinit repede porunca, iar împăratul a împodobit-o cu mărgăritare și cu pietre scumpe. Sfânta Cruce a fost purtată într-o sulică înaltă în fruntea oștilor, cum fac și astăzi împărații creștini. În ea și-a pus Marele Constantin toată nădejdea. De atunci, el a biruit în toate războaiele.

Maxențiu s-a înfricoșat foarte tare de oștile Fericitului Constantin și a fugit. În fuga sa, a căzut în cursele pe care le pregătise pentru

Constantin. Maxențiu făcuse un pod peste o apă mare, iar podul trebuia să se rupă când trecea oastea pe el. Însă a ajuns chiar el pe acel pod, când fugea de Constantin, și s-a înecat împreună cu oamenii lui. Astfel s-au împlinit cuvintele Scripturii: „Pe cai și pe călăreți i-au înecat în mare”. S-au adeverit, de asemenea, și cuvintele prorocului: „Cel ce sapă groapa altuia cade el singur în ea”.

Împăratul a fost primit în Roma cu slavă și recunoștință de toți oamenii. Constantin a dăruit Romei cinstea și libertatea pe care le-a avut mai înainte. El a poruncit să-și facă toți oamenii semnul Sfintei Cruci. În mijlocul cetății a înălțat o cruce mare și a scris cu litere latinești: „Aceasta a eliberat cetatea noastră din robie.”

Împăratul a poruncit apoi să se strângă moaștele

martirilor cu cinste și să fie îngropate. A oprit prigonirea creștinilor și a eliberat toți creștinii din temnițe și din închisori. Popoarele învecinate, până la ocean, auzind faptele sale, au primit învățătura creștină.

Împăratul a început să împartă săracilor din averea împărătească și să zidească biserici creștine pretutindeni, pe care le înzestra cu moșii și averi. El era ca un trimis al lui Dumnezeu, slujind cu învățătura și cu fapta.

Pentru că era atât de iubitor de Biserică, Dumnezeu l-a răsplătit, supunându-i neamurile păgâne. De aceea, oamenii îl numeau *Biruitorul*.

IMPĂRATUL CONSTANTIN CEL MARE PRIMEȘTE BOTEZUL

Împăratul s-a îmbolnăvit, iar doctorii nu reușeau să-l vindece. Atunci s-au hotărât să strângă copii mici, mulți, să-i jertfească și să le adune sângele într-un vas mare, în care să se îmbăieze împăratul. Constantin venea de la vânătoare și a văzut multe mame plângând pentru fiii lor. El a întrebat de ce plâng mamele, iar slujitorii i-au răspuns:

- Doctorii au poruncit să strângem copii mulți, să faci baie în sângele lor, ca să te faci sănătos.

Împăratul le-a redat mamelor pruncii și a spus:

- Mai bine să rabd eu această boală, decât să moară atâția copii din cauza mea.

Noaptea i s-au arătat în vis Petru și Pavel, Apostolii lui Hristos, și i-au zis:

- Noi suntem Apostolii lui Hristos și ne-a trimis Dumnezeu să-ți dăm botezul mântuirii. Să-l chemi pe episcopul Silvestru să te boteze și te vei face sănătos, iar toate păcatele tale vor fi iertate.

Când s-a trezit, împăratul i-a spus doctorului:

- De acum nu voi mai primi medicamente, căci Dumnezeu mă va ajuta.

Împreună cu el s-a botezat și Crisp, fiul său cel mai mare, îmbrăcând amândoi haine albe și slăvindu-L pe Dumnezeu.

Constantin avea și mulți dușmani, care încercau

— Să faci semnul pe care l-ai văzut și să fie purtat în fruntea oștilor tale. Astfel, îl vei birui nu doar pe Maxențiu, ci și pe alți vrăjmași.

Când s-a trezit, împăratul le-a spus cu mare bucurie oamenilor săi acel vis. Apoi a chemat meșteri pricepuți și le-a arătat pe o hârtie semnul Cinstitei Cruci, poruncindu-le să o facă din aur. Ei au împlinit repede porunca, iar împăratul a împodobit-o cu mărgăritare și cu pietre scumpe. Sfânta Cruce a fost purtată într-o sulică înaltă în fruntea oștilor, cum fac și astăzi împărații creștini. În ea și-a pus Marele Constantin toată nădejdea. De atunci, el a biruit în toate războaiele.

Maxențiu s-a înfricoșat foarte tare de oștile Fericitului Constantin și a fugit. În fuga sa, a căzut în cursele pe care le pregătise pentru

Constantin. Maxențiu făcuse un pod peste o apă mare, iar podul trebuia să se rupă când trecea oastea pe el. Însă a ajuns chiar el pe acel pod, când fugea de Constantin, și s-a înecat împreună cu oamenii lui. Astfel s-au împlinit cuvintele Scripturii: „Pe cai și pe călăreți i-au înecat în mare”. S-au adevărat, de asemenea, și cuvintele prorocului: „Cel ce sapă groapa altuia cade el singur în ea”.

Împăratul a fost primit în Roma cu slavă și recunoștință de toți oamenii. Constantin a dăruit Romei cinstea și libertatea pe care le-a avut mai înainte. El a poruncit să-și facă toți oamenii semnul Sfintei Cruci. În mijlocul cetății a înălțat o cruce mare și a scris cu litere latinești: „Aceasta a eliberat cetatea noastră din robie.”

Împăratul a poruncit apoi să se strângă moaștele

martirilor cu cinste și să fie îngropate. A oprit prigonirea creștinilor și a eliberat toți creștinii din temnițe și din închisori. Popoarele învecinate, până la ocean, auzind faptele sale, au primit învățătura creștină.

Împăratul a început să împartă săracilor din averea împărătească și să zidească biserici creștine pretutindeni, pe care le înzestra cu moșii și averi. El era ca un trimis al lui Dumnezeu, slujind cu învățătura și cu fapta.

Pentru că era atât de iubitor de Biserică, Dumnezeu l-a răsplătit, supunându-i neamurile păgâne. De aceea, oamenii îl numeau *Biruatorul*.

ÎMPĂRATUL CONSTANTIN CEL MARE PRIMEȘTE BOTEZUL

Împăratul s-a îmbolnăvit, iar doctorii nu reușeau să-l vindece. Atunci s-au hotărât să strângă copii mici, mulți, să-i jertfească și să le adune sângele într-un vas mare, în care să se îmbăieze împăratul. Constantin venea de la vânătoare și a văzut multe mame plângând pentru fiii lor. El a întrebat de ce plâng mamele, iar slujitorii i-au răspuns:

- Doctorii au poruncit să strângem copii mulți, să faci baie în sângele lor, ca să te faci sănătos.

Împăratul le-a redat mamelor pruncii și a spus:

- Mai bine să rabd eu această boală, decât să moară atâția copii din cauza mea.

Noaptea i s-au arătat în vis Petru și Pavel, Apostolii lui Hristos, și i-au zis:

- Noi suntem Apostolii lui Hristos și ne-a trimis Dumnezeu să-ți dăm botezul mântuirii. Să-l chemi pe episcopul Silvestru să te boteze și te vei face sănătos, iar toate păcatele tale vor fi iertate.

Când s-a trezit, împăratul i-a spus doctorului:

- De acum nu voi mai primi medicamente, căci Dumnezeu mă va ajuta.

Împreună cu el s-a botezat și Crisp, fiul său cel mai mare, îmbrăcând amândoi haine albe și slăvind-L pe Dumnezeu.

Constantin avea și mulți dușmani, care încercau

să-l otrăvească, dar el, fiind umbrit cu mila lui Dumnezeu, nu se îmbolnăvea.

ÎMPĂRĂTEASA ELENA AFLĂ CRUCEA PE CARE A FOST RĂSTIGNIT HRISTOS

Când a hotărât sfântul și marele sinod de la Niceea (325) să plece episcopul Macarie la Ierusalim, împăratul Constantin i-a zis să caute locul Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, locul Răstignirii, Golgota și făcătorul de viață lemn al Sfintei Cruci. Împăratul a hotărât să meargă și mama lui, Elena, încredințându-i împărăția de acolo.

Sfânta Elena a văzut în vis o lumină mare, care i-a vorbit:

- Să mergi în Ierusalim și să cauți Crucea făcătoare de viață, Mormântul și Locurile Sfinte, ascunse de evrei.

Ea a povestit fiului său visul. Constantin s-a bucurat și a pregătit multe bogății, pe care să le ducă mama sa la Ierusalim cu mare cinste.

Ajunși în cetate, Macarie și împărăteasa Elena au început să caute Locurile Sfinte. Ei se nevoiau cu post și rugăciune pentru a le găsi. De aceea, Dumnezeu a auzit rugăciunea lor și i-a descoperit Fericitului Macarie în vis toate cu de-amănuntul.

Împăratul Adrian făcuse deasupra Sfântului Mor-

mânt un templu mare, frumos, împodobit cu multe lucruri scumpe. Acesta era închinat zeiței Afrodita. Sfânta Împărăteasă Elena a poruncit să fie distrus templul și a găsit sub ruine locul Mormântului, iar în apropiere, mai spre răsărit, a găsit și trei cruci îngropate (în anul 326). Săpând mai mult, au găsit și piroanele cu care fusese împuns Domnul nostru Iisus Hristos.

Dar nu puteau ști care era crucea pe care a fost răstignit Hristos. Dumnezeu a dat atunci gând dumnezeiesc și minunat episcopului Macarie al Ierusalimului.

În acea perioadă, era bolnavă o femeie de neam vestit. Episcopul a luat cele trei cruci și le-a pus, pe rând, lângă ea. Îndată ce a pus Crucea pe care a fost răstignit Hristos, femeia s-a făcut sănătoasă și L-a laudat și L-a slăvit pe Dumnezeu. Auzind vestea aceasta, s-a adunat mulțime de oameni ca să vadă Sfânta Cruce făcătoare de viață. Fericitul Macarie a ridicat Sfânta Cruce a lui Hristos în sus și a arătat-o tuturor (14 septembrie 335).

Sfânta Elena a luat o parte din Cinstita Cruce și din piroane și le-a trimis fiului său, Constantin. Cealaltă parte din cruce a primit-o episcopul Macarie, pentru a fi văzută de toți oamenii.

Împărăteasa a poruncit să se zidească o biserică în locul unde s-a găsit Sfânta Cruce, una la Mormântul Domnului Hristos, pe Golgota

și alta în Grădina Ghetsimani, în care a fost Hristos vândut. Altă biserică s-a construit pe Muntele Măslinilor de pe care S-a Înălțat Domnul la cer. La mormântul lui Lazăr, în Betania, la apa Iordanului, la peștera în care locuise Sfântul Ioan Botezătorul, în locul de unde a fost înălțat Ilie, prorocul, la cer și unde înmulțise Domnul Hristos pâinile și peștii au fost construite biserici.

Înconjurând hotarele Tiberiadei, Sfânta Elena a poruncit să fie zidite biserici în numele și pentru slava Domnului nostru Iisus Hristos. De asemenea, a ridicat o biserică și pe locul în care o vindecase Hristos pe femeia cu scurgere de sânge. A poruncit să fie zidită o biserică închinată Sfinților Apostoli, unde a avut loc pescuirea minunată a celor 153 de pești. Apoi a zidit o biserică pe locul casei Mariei Magdalena. În cetatea Tiberiadei a zidit o biserică în cinstea Sfântului Apostol Petru, unde era casa soacrei lui. O altă biserică a fost înălțată pe Muntele Taborului, unde S-a Schimbat la Față Domnul Iisus Hristos. În orașul Nazaret, în locul unde Arhanghelul Gavriil a adus Buna-Vestire, a construit o biserică închinată Născătoarei de Dumnezeu. De asemenea, a construit la Cana Galileii una unde Domnul Hristos a preschimbat apa în vin. În orașul Betleem a zidit o biserică în formă de cruce. Pe locul uci-

derii pruncilor de către Irod a construit biserică în cinstea lor. Unde îngerul a vestit păstorilor Nașterea Domnului, a ridicat o altă biserică, în cinstea Maicii Domnului și a Sfântului Iosif. Pe muntele Sion, Sfânta Elena a construit o biserică înaltă și lungă, acoperită cu plumb. Curtea arhiereului Caiafa a fost transformată în biserică închinată Sfinților Apostoli Petru și Pavel. Și acestea sunt doar câteva dintre bisericile pe care le-a construit împărăteasa.

Împărăteasa Elena a dăruit acestor biserici nenumărate bogății, sate și cetăți, împodobindu-le

cu aur, argint, pietre scumpe și mărgăritare. De asemenea, le-a dat vase sfinte pentru săvârșirea slujbelor și i-a dăruit episcopului Macarie al Ierusalimului numeroase daruri.

După ce a descoperit lemnul Sfintei Cruci, Împărăteasa Elena s-a întors la fiul său, Constantin. Acesta a sărutat cu bucurie și evlavie lemnul dătător de viață și a poruncit să fie păstrat într-o cutie de aur. Cu o parte din piroanele Mântuitorului împăratul își închise coiful, iar pe celelalte le puse la frâul calului său. Prin aceasta s-a împlinit cuvântul Prorocului Zaharia: „În ziua aceea va fi (scris) pe clopoței cailor *Sfânt lui Dumnezeu*” (Zaharia 14, 20).

ÎMPĂRATUL CONSTANTIN A PORUNCIT SĂ NU MAI FIE CRUCEA OBIECT DE TORTURĂ

Împăratul Constantin Îi era foarte recunoscător lui Dumnezeu pentru bunătățile pe care i le dăruise și pentru ajutorul pe care îl primea în războaie. Astfel, el a făurit trei cruci, după numărul celor care i se arătasera în lupte. O cruce la Roma, numită IS, una în Bizanț cu numele HS, iar a treia, când a făcut și podul peste fluviul Dunărea, numită NIKΑ (învinge). Pe ultima dintre ele, împăratul Heraklios a numit-o Nebiruita; era așezată pe un stâlp mare de porfir. Se spune că un înger coboară din cer de trei ori

pe an, la miezul nopții, cântând cântarea *Sfânt, Sfânt, Sfânt* și tămâind-o, prima dată în ziua de 7 mai (Arătarea Sfintei Cruci la Ierusalim), a doua oară în 14 septembrie (Înălțarea Sfintei Cruci) și în duminica a treia a marelui Post, închinată, de asemenea, Sfintei Cruci.

Tot atunci împăratul Constantin a poruncit să nu mai fie crucea o unealtă de tortură pentru cei osândiți. Ea este binecuvântată, prin ea aducând Domnul Iisus Hristos mântuire lumii.

Fericita Elena a plecat după puțin timp la Roma, unde a mai trăit puțin. Avea optzeci de ani când a trecut la o viață mai bună și fără de sfârșit, rânduind toate bine și după cuviință.

FAPTELE PLINE DE CREDINȚĂ ALE SFÂNTULUI ÎMPĂRAT CONSTANTIN CEL MARE

După moartea mamei sale, Elena, Constantin a rămas singur la conducerea împărăției. El a poruncit celor din palat să citească din cărțile sfinte cuvintele dumnezeiești, să-și înalțe mintea către Dumnezeu, să se roage și să ceară ajutor de la El. A hotărât ca toți supușii săi să serbeze ziua duminicii ca fiind întâia zi a săptămânii și icoană a mântuirii.

Preoții și diaconii erau foarte respectați, din porunca împăratului Constantin. Tot din hotărârea lui oamenii cinsteau ziua de vineri prin post.

Toți erau îndemnați să stea cu evlavie în biserică până la încheierea slujbelor care se țineau.

Pe oștenii din armata sa, împăratul îi îndemna să cugete în tăcere, într-un loc liniștit, înainte de a porni la luptă. Apoi cu toții într-un glas să se roage la Dumnezeu pentru ajutor, astfel: „Pe tine Unul Dumnezeu Te știm și Tu ești Împăratul nostru. De la Tine așteptăm ajutor, căci Tu ne-ai ajutat să-i biruim pe vrăjmașii cei mai puternici. În Tine nădăduim și în veacul viitor, noi, robii Tăi. Te rugăm să-l păzești pe împăratul nostru întru mulți ani biruitor.”

În anumite zile, Constantin se închina singur pentru a se ruga cu umilință la Dumnezeu. În zilele de sărbătoare ale Mântuitorului, ținea post. În noaptea Sfințelor Paști veghea neîncetat și porunea să fie aprinse pe stâlpi făclii foarte mari. În ziua închinată Mântuitorului împărțea tuturor din belșug de toate, făcându-se pildă de fapte bune.

Odată, chemând la masă episcopi, le-a vorbit astfel: — Dumnezeu m-a învrednicit mai mult decât pe alți împărați cu harul Său. El mă ocrotește mereu, dăruindu-mi înțelepciune. Pe lângă acest lucru, voi, slujitorii lui Dumnezeu, mă bucurați cu binecuvântarea voastră. Mi-aș dori să devin și eu preot, pentru că preoții se apropie cel mai mult de Dumnezeu.

Ei i-au răspuns:

— Tu ești, împărate, ca și un episcop ales de Dumnezeu, pentru că urmezi cuvântul Domnului și ai grijă de supușii tăi. Dacă vei duce această viață frumoasă cu toată puterea ta, vei primi, fără îndoială, cununa sfinților.

Împăratul a dat lege evreilor să nu aibă robi creștini. Cei care nu doreau să se căsătorească, ci să trăiască în curăție, primeau hrană și toate cele de trebuință de la biserici, iar bisericilor împăratul le oferea cu dărnicie multe bogății. De asemenea, săracii, orfanii și văducele primeau îmbrăcăminte, hrană și alte lucruri necesare. Având în minte judecata lui Dumnezeu, se străduia să trezească și în inimile prădătorilor frica de Dumnezeu.

Când pleca departe, în țări păgâne și barbare, Constantin îi ruga pe episcopi să-l însoțească. Astfel, el nu se lipsea nici în lupte de darul Bisericii. Împăratul își învăța fiii să păstreze credința cea adevărată și să se ferească de erezii.

El a împărățit aproape treizeci și doi de ani (306 – 337) și a trăit 66 de ani. Iată cum era el: viteaz, ascuțit la minte, înțelept la vorbă, judecător drept, milostiv, frumos la față, neclintit în credință, cu privire frumoasă, fire veselă, mijlociu de statură, subțire în talie, rumen la obraz, părul capului cam rar, cu barba nu foarte multă. Toți oamenii îl îndrăgeau, căci era blând, smerit, duios și iubitor de oameni.

Dar era și vorbit de rău, de cei care nu umblau

după dreptatea lui Dumnezeu, fiind doar la suprafață creștini și credincioși. Lucrurile lor erau rele și păgânești, căci repede se îndreptau spre viclenii și ucideri. Însă, cu cât îl vorbeau de rău pe împărat pentru lucrurile sale bune, cu atât el devenea mai înțelept și mai bun. El nu vroia să se împotrivească lucrurilor și vorbelor rele. Pe aceia i-a ajuns repede mânia lui Dumnezeu și au murit.

Împăratul avea grijă de oamenii săi, de legile lui Dumnezeu și de biserici. Odată, era el cu toți cei apropiați pentru învățătură, deoarece lui îi plăcea mult să le vorbească despre Dumnezeu și despre Judecata care va fi pentru toți oamenii. Când a simțit că se apropie ceasul să meargă la Dumnezeu, s-a bucurat și și-a pregătit toate lucrurile împărătești pe rând, spunând:

- După plecarea mea la Domnul, să nu plângeți, căci mie îmi pare bine că mă despart de acest trup și mă duc să locuiesc cu Hristos.

Domnii și apropiații lui au plâns mult. Constantin le-a zis:

- Acum ați aflat calea credinței adevărate, în aceasta să petreceți și să vă întăriți și să fie cu voi Dumnezeuul păcii.

Sfântul și Marele Împărat Constantin s-a dus la Domnul în ziua sărbătorii Rusaliilor, când S-a Pogorât Duhul Sfânt în chip de foc peste Sfinții Apostoli. Sufletul lui a fost primit de Hristos, pe Care-L iubea, iar trupul, fiind din pământ, a rămas rudelor sale trupești. Poporul care era de față a căzut în genunchi și i s-a închinat ca unui om viu, zicând:

- După Dumnezeu, noi pe acesta îl cinștim, ca pe un dătător de bine. El ne-a scos din întuneric la lumina cea dreaptă a adevărului.

Marele Împărat Constantin I-a mulțumit lui Dumnezeu pentru toate binefacerile Sale. Așa și tu să-L chemi pe Dumnezeu și în vremurile bune, de pace, și în vremurile rele.

TEXTE PATRISTICE

CAPETE PENTRU O VIAȚĂ DESĂVÂRȘITĂ ÎN HRISTOS

DESPRE CINSTIREA ICOANELOR

Fiul meu, Teodosie, voi, cinstiți domni, care veți fi în urma noastră conducători ai acestei țări, iubiții mei boieri, așa vă învăț: în primul rând să cinstiți sfintele icoane, pentru că sunt chipul Domnului nostru Iisus Hristos. Dacă va iubi omul chipul Dumnezeului nostru și va cinsti semnul Lui cu toată inima, și Dumnezeu va iubi sufletul lui.

DESPRE PRIMA CĂDERE A OMULUI

Aduceți-vă aminte cum a pornit la început mânia lui Dumnezeu asupra noastră și am fost alungați din împărăția cerurilor. În locul feței Sale dulci, am văzut fața satanei cea groaznică și întunecată, în loc de hrana ra-

iului, am primit chinurile veșnice, în locul împărăției cerești, adâncul și temnițele iadului. Iar apoi El, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Și-a întors mila Sa spre noi, deschizând porțile raiului, dăruindu-ne împărăția cerească și robind iadul.

DESPRE MAICA DOMNULUI

Izbăvitoare Stăpână și Maica lui Dumnezeu, care ești aleasă dintre toate neamurile și ești deplin și degrabă ajutorătoare tuturor oamenilor! Pentru tine Și-a întors Hristos Dumnezeu fața Sa spre noi! Tu ești, Preacurată, calea vieții veșnice! Tu ești via cea adevărată, care ne-ai zămislit nouă strugurele cel copt, din care ne-a curs tuturor băutura iertării, mai dulce decât mierea! Tu ești masa cea dreaptă, care ai purtat pâinea cerească, din care au mâncat toți dreptii. Tu ești oglinda cea cinstită și toți cei ce-L iubesc pe

Dumnezeu la tine aleargă și privesc ca-ntr-o oglindă luminoasă! Tu ești lumina cea înțelegătoare a lumii. Alerg către tine și cu glas mare strig: „Împărăteasă și Stăpână, fie numele tău cel sfânt pomenit și preaslăvit în vecii vecilor!”

Cât este de bună și de îndurătoare Fecioara Maria, Maica Domnului nostru Iisus Hristos! Miluiește pe toți cei care-L iubesc pe Dumnezeu cu toată inima și pe ea o cinstesc toți cu tot sufletul. Aduceți-vă aminte cum au fost toți dreptii încuiați în închisorile iadului, iar mama Luminii s-a milostivit de ei și neîncetat L-a rugat pe Fiul și Dumnezeul ei să-i izbăvească de acolo.

Fiul meu și frații mei, dacă-L veți iubi pe Dumnezeu cu toată inima și dacă o veți cinsti pe Preacurata Lui Maică din tot sufletul, veți lua cu cei drepti plata dreptilor în împărăția cerurilor. Pentru că Dumnezeu n-are altă casă mai dragă decât trupul omului. Dacă va vedea că-L iubiți cu toată inima, El va trimite spre voi puterea Sfântului Duh, Își va face locaș în voi și veți câștiga viața veșnică.

DESPRE RUGĂCIUNE

Iubiții mei, dacă intrați în sfânta biserică, rugați-vă și cântați. Dar nu vă lăudați, zicând „Noi suntem iubitori de Dumnezeu și

facem lucrurile Lui.” Pentru că nu-I slujiți lui Dumnezeu drept, umblați în întuneric și faceți voia vrăjmașului nostru, iar pe Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos și pe Preacurata lui Maică îi întristați. Când ieșiți din biserică, vă vorbiți unul pe altul de rău.

Ce folos aveți, fraților, dacă intrați în biserică, promiteți că veți face lucruri bune, dar nu le faceți? Fraților, împliniți ce I-ați făgăduit lui Dumnezeu!

★

Cel ce se roagă adesea își izbăvește sufletul din răutăți, iar cel ce lenevește cât de puțin se face locaș răului. Ai grijă să nu treacă vreun ceas fără rugăciune, căci ea aduce lumina în suflet. Dacă te vor încolți gândurile rele, aleargă la Dumnezeu cu rugăciuni neîncetate.

DESPRE CURĂȚIA SUFLETULUI

Curăția este un lucru mare. Vedeți cum a zis Domnul Hristos Apostolului Pavel:

— Pavel, tu ești vasul Meu ales și vei fi dus înaintea împăraților pentru numele Meu, iar fața ta nu se va rușina înaintea lor.

Aveți curăție și dragoste, smerenie și răbdare și, mai presus de toate, cuvinte bune și smerite, ca să nu vă părăsească niciodată mila lui Dumnezeu. Nu vă amăgiți din cauza cuvintelor mincinoase ale oamenilor de nimic, ci

apropiați-vă de omul ce se teme de Dumnezeu și veți învăța și voi de la el să vă temeți de Dumnezeu. Adunați-vă toți și strigați:

— Doamne, Păstorule cel Bun! Întoarce-ne la calea pocăinței și îndreaptă-ne pe cărările mântuirii!

Iubește adevărul, căci mincinosul nu este plăcut lui Dumnezeu. Fii în pace cu toți, ca să ai îndrăzneală în rugăciunile tale. Să nu-ți dorești să auzi păcatele niciunui om, ca să nu se lipească vreunul de inima ta. Lucrează cu mâinile tale, ca să găsească săracii pâinea ta, deoarece să stai fără să muncești este moartea sufletului.

Dacă îți vei aminti că este cineva supărat pe tine, mergi și împacă-te cu el.

Bunătatea aduce curăție, iar mânia aduce suferințe. Mama bunătăților este mila, iar culmea răutăților este mândria. Inima împietrită aduce mânia. Lipsa mâniei aduce blândețe, iar invidia aduce răutate.

DESPRE ERETICI

Să nu credeți minciunile ereticilor, ale celor care nu cred că Dumnezeu a venit pe pământ, că a fost și Dumnezeu, și Om. Ei zic că nu S-a arătat cu adevărat, ci a fost o nălucire. Să credem cu tot sufletul și să mărturisim că Dumnezeu S-a arătat cu adevărat în lume, Întrupat din Duhul Sfânt și din Fecioara Maria, Om deplin și Dumnezeu

deplin. Om, ca pe om să-l izbăvească din întineric, Dumnezeu, ca și pe Adam să-l facă Dumnezeu și să-l mântuiască.

Puterile Lui dumnezeiești arată că este Dumnezeu adevărat, iar pătimirile Lui Îl dezvăluie om deplin. Și de va gândi cineva altfel, greu va fi întrebat în ziua Judecății.

Dacă Hristos nu a fost cu Trup, Fecioara Maria ce a purtat în pânțele ei? Pe cine a vestit Arhanghelul Gavriil? Dacă n-a fost Om, cine a stat în iesle înfășat în scutece? Cui I s-au închinat păstorii? Pe Cine a ținut în brațe Simeon? Pe Cine a îngropat Iosif? Dacă nu a fost Dumnezeu, pentru a Cui cinste mergea steaua pe cer? Cui au adus magii daruri? Cui a zis Simeon: „Acum, Stăpâne, să mă slobozești cu pace?”

Dacă nu a fost Om, pe Cine a luat Iosif și a fugit în Egipt? Și de nu a fost Dumnezeu, pentru Cine s-a împlinit cuvântul: „Din Egipt L-am chemat pe Fiul Meu?” Dacă nu a fost Om, pe Cine a botezat Ioan? Și de nu a fost Dumnezeu, Cui a grăit Tatăl din cer: „Acesta este Fiul Meu cel iubit, în Care am binevoit?” Dacă nu a fost Om, Cine a postit în pustie și apoi a flămânzit? Și dacă nu a fost Dumnezeu, îngerii din cer Cui se coborau și slujeau? Dacă nu a fost Om, Cine a fost chemat la nuntă în Cana Galileii? Și de nu a fost Dumnezeu,

Cine a prefăcut apa în vin? Dacă nu a fost Om, Cine a luat pâinea în mână? Și dacă nu a fost Dumnezeu, Cine a săturat în pustie cu cinci pâini și doi pești cinci mii de oameni, în afară de femei și copii? Dacă nu a fost Om, Cine a dormit în corabie? Și dacă nu a fost Dumnezeu, Cine a oprit valurile mării și vântul? Dacă nu a fost Om, cu Cine a mâncat Simon fariseul? Și dacă nu a fost Dumnezeu, Cine a iertat păcatele celor păcătoși? Dacă nu a fost Om, Cine a stat să Se odihnească la fântână, fiind ostenit de drum? Și dacă nu a fost Dumnezeu, Cine a dat samaritencei apă vie și a dezvăluit că a avut cinci bărbați? Cine îmbrăca haine omenești și Cine făcea puteri și minuni? Cine a scuipat pe pământ și a făcut tină? Și Cine a vindecat orbul din naștere? Cine a lacrimat la mormântul lui Lazăr? Și Cine a înviat pe cel mort de patru zile numai cu porunca? Cine a șezut pe asin și în a Cui întâmpinare a ieșit poporul cu slavă? Pe Cine au prins evreii și Cine a poruncit pământului, de au căzut toți cu fețele în jos? Pe Cine au lovit cu palma peste obraz și Cine a vindecat urechea slugii arhiereului, tăiată de Petru? Dacă nu a fost trup, Cine a răbdat scuipări? Și dacă nu a fost Dumnezeu, Cine a suflat peste fețele Apostolilor Duh Sfânt? Cine a stat la judecată înaintea lui Pilat și Cine a înfrico-

șat-o noaptea, în vis, pe soția lui Pilat? Dacă nu a fost Om, pe Cine au dezbrăcat soldații Ierusalimului și ale Cui haine le-au împărțit între ei? Cum de s-a întunecat soarele, când era El pe cruce? Dar pe cruce Cine a stat răstignit? Cine a cutremurat pământul din temelii? Ale Cui palme și tălpi au fost pătrunse cu piroane de fier? De ce s-a despicat catapeteasma templului în două și s-au deschis mormintele? Dacă nu a fost Om, Cine a strigat: „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, de ce M-ai părăsit?” Și dacă nu a fost Dumnezeu, Cine a zis: „Tată, iartă-i!” Cine a fost pironit pe cruce cu tâlharii și Cine a zis tâlharului: „Astăzi vei fi cu Mine în rai?” Cui I-au adus oțet și fiere să bea și al Cui glas a auzit iadul și s-a cutremurat? Ale Cui coaste au fost împunse cu sulița și a ieșit sânge și apă și Cine a spart porțile iadului, rupând încuietorile și lanțurile lui? Din a Cui poruncă au ieșit morții din morminte? Pe Cine au văzut Apostolii când erau încuiați în casă de frica iudeilor? Cum a intrat, fiind ușile încuiate? Ale Cui răni a atins Toma și Cui a zis: „Domnul meu și Dumnezeul meu?” Cine a mâncat la Marea Tiberiadei și din a Cui poruncă s-a umplut năvodul de pește? Pe Cine au văzut îngerii suindu-se la cer? Cerurile Cui s-au deschis, puterile cerești Cui s-au închinat cu frică și Tatăl Cui a zis: „Șezi de-a

dreapta Mea”, cum zice David: „Zise Domnul Domnului meu, șezi de-a dreapta Mea?”.

Aceasta se cuvine să credeți! Iar gurile ereticilor mincinoase și bârfitoare să se închidă! Noi credem cu adevărat și mărturisim că Hristos este Om deplin și Dumnezeu desăvârșit, cum am zis și mai înainte. Iar cel ce se va îndoi, nu se va îndrepta în împărăția cerului, cum spune Sfântul Atanasie Alexandrinul: „Cum nu poate nimeni să privească cu un ochi spre cer, iar cu altul spre pământ în același timp, așa nici omul nu poate să se îngrijească și de cele trupești, și de cele sufletești. Cum nu pot face mărăcinii măslina, așa nici omul nu poate căuta și cele cerești, și cele pământești.”

De aceea, Apostolul Pavel a părăsit gândurile trupești și a zis: „Toate le-am lăsat, ca să aflu pe Hristos și să împărățesc cu Dânsul.”

DESPRE MÂNTUIRE

Nu vă împiedicați în lucrurile acestei lumi, ca să vă mântuiți. Fiți blânzi, ascultători, răbdători și-L veți vedea pe Dumnezeu! Dacă vă rugați mereu cu drag, vi se va lumina inima și-L veți vedea pe Dumnezeu. Iubiți săracii, ca să fiți miluiți. Iubiți sfinții, ca să vă tragă dorirea lor către bunătăți. Aduceți-vă aminte de împărăția cerului, ca să vă ducă la ea dorirea ei. Fiți pregătiți în fiecare zi să-L în-

tâmpinați pe Hristos, căci va veni fără veste.

Să ne străduim ca, în acest scurt timp al vieții, să dobândim împărăția cerurilor. Învățătorul nostru, Hristos, spune: „Sărguiți-vă să treceți prin poarta cea strâmtă și pe calea cea anevoioasă! Fiți treji în orice ceas, deoarece nu știți când va veni Domnul și vă va afla dormind!”

Dacă Sfinții Lui Apostoli și ucenici au împlinit poruncile Lui, le-a zis Hristos:

— Pacea Mea o dau vouă. Cei ce Mă iubesc, păzesc poruncile Mele. Și vom veni Eu și Tatăl Meu și Ne vom face locaș în ei.

Învățându-ne să răbdăm toate durerile, ispitele și războaiele, Domnul a zis:

— Îndrăzniți, că Eu am biruit lumea.

Dar nu zice acestea tuturor, ci numai celor ce vor răbda durerile cu răbdare bună. Căci, mergând de bunăvoie către pătimire, a zis:

— Cel ce vrea să mănânce și să bea la masa Mea, să meargă cu Mine la pătimire.

Auzind acestea, Apostolul Pavel a lăsat toate cele trupești și a zis:

— De acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine.

Domnul Hristos, din iubire și milostivire pentru noi, ne-a dat posibilitatea pocăinței până în clipa morții. Dacă n-ar fi fost pocăința, nu s-ar fi mântuit niciun om.

DESPRE IUBIREA LUI DUMNEZEU

Mulți dintre oameni își împrăștie gândurile în multe părți. Unii laudă curăția, alții laudă postul și înfrânarea, unii smerenia și milostenia, iar alții binecuvântează răbdarea și ascultarea. Știm că toate acestea sunt bune, dar de unde vin ele? De la Domnul nostru Iisus Hristos. Căci cel ce are minte curată, care este temelia tuturor celor bune, nu caută numai spre curăție, post și înfrânare, rugăciune sau smerenie sau să-și îndrepte gândurile sale în multe părți, ci lasă toate acestea și se ridică sus cu mintea și se îmbracă în dragostea Domnului ca într-o armură. El are grijă să-L iubească din tot sufletul său pe Dumnezeu.

Mare lucru este a-L iubi pe Dumnezeu din toată inima. Însuși Domnul, când l-a întrebat pe Apostolul Petru, nu l-a întrebat de rugăciune, post, înfrânare, curăție, răbdare, milostenie, ci i-a zis:

— Mă iubești, Petre?

Și el l-a răspuns:

— Da, Doamne, Tu știi toate, Tu știi că Te iubesc!

Pentru că Iisus știa că, dacă Îl va iubi din toată inima, toate darurile se vor coborî asupra lui: și postul, și rugăciunea, și înfrânarea, și smerenia, și ascultarea, și răbdarea.

Așadar, dacă-L vom iubi pe Domnul din tot sufletul, și asupra noastră se vor coborî harul

lui Hristos și rugăciunea, postul, curăția, înfrânarea, smerenia, răbdarea, pentru că toate bunătățile sunt în mâinile Lui. De aceea, să nu ne împrăștiem gândurile noastre peste tot, ci numai către Dumnezeu, de la Care vine tot harul, ca să împărțim cu El în veci.

DESPRE MILOSTENIE

Îl am martor pe Ioan Gură de Aur, care spune: „Lucru de mare preț este milostenia. Ea va fi lăudată la Judecata de Apoi.”

Milostenia este ca în imaginea unui împărat cu oștile sale. Împăratul poruncește să fie pusă o țintă în vârful unui stâlp înalt și să tragă toți ostașii cu săgeți în acea țintă. Oștile toate s-ar întrece să lovească semnul, ca să primească dar și cinste de la împărat.

La fel se întâmplă cu cei care fac milostenie săracilor de care n-are nimeni grijă. Suspinele săracilor ajung ca săgețile în urechile Domnului Hristos. Numai un cuvânt al acestora de va auzi Domnul, toate păcatele voastre se vor curăți.

Eu vă zic, după cuvântul Domnului, să fiți milostivi, fără a fi, însă, fățarnici. Voi sunteți aleși înaintea lui Dumnezeu, ca vița cea roditoare, la care așteaptă toți să se adape și să se îndulcească. De aceea, să nu împărțiți strugurii voștri în fățarnicie, fiind unora dulci, altora

amari, ci fiți drepti față de toți, căci Dumnezeu iubește dreptatea.

*

Fugi de chinurile iubirii de avuție și apropie-te de milostenie. Dacă îi vei milui pe cei nevoiași, și pe tine te va milui Dumnezeu și te va ferici, precum a zis: „Fericiți cei milostivi, că aceia vor fi miluiți!”

Deci împrumută-L pe Dumnezeu pe pământ, ca să iei în cer plată, că bun datornic este El. Nu va zăbovi cu plata, ci-ți va plăti mai mult și îți va da dobândă viața de veci. Nu în taină, ci cu slavă mare, înaintea sfinților îngeri și a întregii făpturi.

Însă, când vei face lucruri bune, să te păzești prin smerenie. Când vei face milostenie, să nu trâmbițezi, nici să strigi înaintea ei ca fățarnicii. Dumnezeu iubește smerenia, care este fiica și ucenica Fiului lui Dumnezeu, Care S-a smerit pentru noi și a purtat trup de om. Cele ce ai făcut tu în taină le va plăti Dumnezeu la lumină.

Să nu strângi avuție pe pământ, ci în cer, unde nu mai sunt tâlhari. Averea cerească nu va putrezi, nu va pieri, iar inima ta va fi lângă ea, după cum spune Domnul: „Unde va fi averea voastră, acolo va fi și inima voastră.”

*

Dacă îți rămâne avere, mai mult se cade să împarți. Primește sfatul meu: împarte tutu-

ror milostenie, pentru a primi și tu mila lui Dumnezeu. Mai bine este să dai decât să aduni comori, precum spune și prorocul: „Strânge și nu știe cui le strânge.”

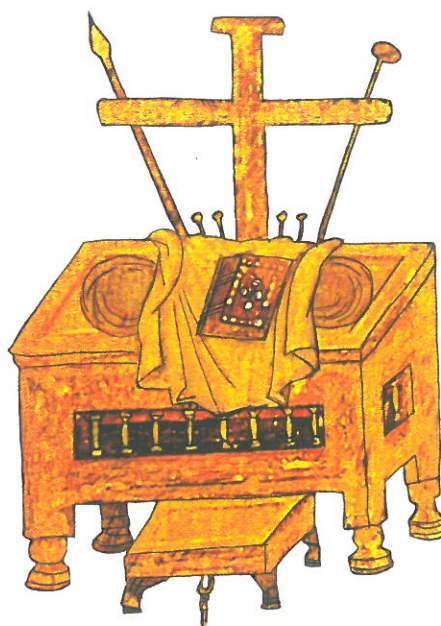
Ascultă-l pe Fericitul Ioan Gură de Aur, zicând: „Îngroapă-ți averea ta în pânțelele săracilor, care sunt flămânzi și însetați, despre care mărturisește Domnul nostru Iisus Hristos că sunt frații Lui”. Dacă vei îngropa averea ta în pânțelele săracilor, tâlharii nu o vor fura, moliile nu o vor mânca, ci te vei afla prin ea fiu adevărat al împărăției cerului, unde este veselia și viața netrecătoare și neschimbată.

Și în Sfânta Evanghelie se spune: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde hoții le fură, ci adunați comori în cer, unde nici rugina nu le strică, nici hoții nu le fură. Căci unde va fi comoara voastră, acolo va fi și inima voastră”.

Adevărate sunt aceste cuvinte ale Domnului nostru! Pentru că acela care are avere multă și își pune nădejdea în ea nu se numește creștin, ci idolatru. De ce? Pentru că nu are gândul la Dumnezeu, ci toată puterea și nădejdea lui se află în avere. El nu lucrează pentru Dumnezeu, nici pentru odihna sufletului său. De bogățiile lui se bucură satana, care îi zidește întunericul cel încuiat, că să nu mai poată ieși vreodată către Dumnezeu.

Iată, iubiții mei frați, este oare bine să rămânem în întuneric, din cauza dragostei de avere, sau este mai bine să împărțim bogățiile noastre săracilor, ca să fim miluiți în ziua Judecății de către Dumnezeu nostru? Pentru aceea mărturisesc cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos, Care întotdeauna ne cheamă: „Feriți-vă cei milostivi, că aceia vor fi miluiți.”

Ce altă mărturie pentru milostenie aș putea da eu, mai mare decât cea spusă de Însuși Domnul nostru? Sau să vă învăț eu altfel? Nu.

DESPRE IERTARE

Se cuvine să ne ferim de orice invidie sau altă răutate. Cu adevărat oricine, de-ar fi bogat sau sărac, înțelept sau nu, faimos ori neștiut, „orice va semăna, aceea va și secera” și cum își va lega sarcina, așa o va și duce. Căci omul din lucrurile sale se va îndrepta și din lucrurile sale se va osândi.

Dar care sunt lucrurile bune? Acestea sunt: credința, nădejdea, dragostea, a ierta greșelile celor ce greșesc, pacea lui Dumnezeu, care este legătura desăvârșită cu toate celelalte bunătăți. Iar lucrurile rele sunt: desfrânarea, necurăția, viclenia, a nu ierta greșelile vecinilor, mânia în zadar și pentru nimic, care este legătura cu celelalte răutăți. Căci așa a învățat Dumnezeu în Sfânta Evanghelie: „De veți

ierta oamenilor greșelile lor și vouă vă va ierta Tatăl vostru cel ceresc, iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru cel ceresc nu va ierta greșelile voastre.” Așadar, de vreme ce a poruncit Dumnezeu să se ierte greșelile celor ce au greșit, cu atât mai mult să fie iertați cei nevinovați și să nu fie cineva mânios sau invidios pentru lucruri de nimic, mai ales pe împăratul său. Ce judecată va avea acela, ce grele și cumplite chinuri?

Petru L-a întrebat pe Hristos:

— Doamne, de câte ori, dacă-mi va greși fratele meu, îl voi ierta, oare de șapte ori?

Iar Iisus i-a răspuns:

— Nu doar de șapte ori, ci de șaptezeci de ori câte șapte.

DESPRE JUDECATĂ

Primește-l pe cel sărac și hrănește-l, ca să te ospătezi și tu cu prorocii la cina cea împărătească. Căci Dumnezeu zice: „Am flămânzit și Mi-ați dat să mănânc, am fost însetat și Mi-ați dat să beau.”

Bucură-te când faci acestea, că pe Dumnezeu Îl hrănești și Îl adapi. Cine a mai văzut și cine a mai auzit undeva o minune ca aceasta: când hrănești și adapi pe un vecin de-al tău, om ca și tine, saturi pe Dumnezeu, Stăpânul și Făcătorul tuturor?

Îmbracă-l cu dragoste pe cel gol, să te îmbrace Dumnezeu și pe tine cu haina cea nemuritoare. Primește-l pe cel străin în casa ta, să te ducă Dumnezeu în locașurile dreptilor. Cercetează-i pe bolnavi și pe cei din temniță, să te alături în ziua Judecării oilor din dreapta. Astfel, te vei învrednici să auzi glasul cel dulce al lui Dumnezeu.

Când va veni Fiul Omului în slava Sa, cu sfinții îngeri lângă Dânsul, va sta pe scaunul slavei Sale și se vor aduna toate neamurile înaintea Lui. Atunci îi va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre, punând oile la dreapta Sa, iar caprele la stânga. Celor din dreapta le va spune:

— Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția pregătită vouă de la întemeierea

lumii! Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc, însetat am fost și Mi-ați dat să beau, străin am fost și M-ați primit, gol am fost și M-ați îmbrăcat, bolnav și M-ați cercetat, în temniță și ați venit la Mine!

Dreptii Îl vor întreba:

— Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit, sau însetat și Ți-am dat să bei, sau gol și Te-am îmbrăcat, când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine?

Împăratul le va răspunde:

— Adevăr vă spun, pentru că ați făcut acestea unora dintre aceștia mai mici, Mie Mi-ați făcut!

Apoi va zice celor din stânga:

— Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în chinul veșnic, pregătit diavolului și îngerilor lui! Căci am fost flămând și nu Mi-ați dat să mănânc, am fost însetat și nu Mi-ați dat să beau, am fost străin și nu M-ați primit, gol și nu M-ați îmbrăcat, bolnav și în temniță și nu M-ați cercetat!

Iar ei îl vor întreba, la rândul lor:

— Doamne, când Te-am văzut flămând, însetat, străin, gol, bolnav sau în temniță și nu Ți-am slujit?

Atunci El le va răspunde:

— Adevăr vă spun, dacă nu ați făcut unuia dintre aceștia mai mici, nici Mie nu Mi-ați făcut!

Și vor merge aceștia în chinul veșnic, iar dreptii la viața veșnică.

Vai de noi atunci când se vor despărți ochii noștri de fața Domnului cea dulce și Își va întoarce spatele, alungându-ne! Cei dreپți vor primi viața adevărată și netrecătoare, iar noi chinul netrecător. Cei dreپți – bucurie, noi – întristare. Cei dreپți vor merge veseli în lumina cerească, noi, cu plângere, în temnițele întunecate ale iadului.

Dacă vom rămâne atunci fără Domnul nostru, vom fi ca niște orfani. Cât vom plânge atunci! Dar ce folos vom avea de lacrimile noastre?

*

Fericitul Iov, zăcând în gunoi gol, cu bube rele, mâncat de viermi și de puroi, Îl lăuda pe Dumnezeu:

— Îți mulțumesc, Doamne, Dumnezeul meu, căci gol am ieșit din pântecul mamei mele.

Adam din măreția sa a fost coborât, iar Iov prin smerenia sa s-a înălțat din gunoi. La fel și cel care se va smeri în veacul acesta înaintea lui Dumnezeu și-i va judeca pe supușii săi drept, fără părtinire. Pentru că, fie împărat, fie domn, fie stăpân, fie bogat, fie sărac, fie cerșetor, toți vom merge pe aceeași cale și vom sta în fața Judecării lui Hristos. Atunci nu se va cunoaște cine este împărat, domn, stăpân, sărac, bogat, ci toți ne vom înfățișa cu faptele noastre, bune sau rele.

Cum vom măsura aici dreptate oamenilor, bine

sau rău, Dumnezeu ne va înălța sau nu. Așa spune și în Sfânta Evanghelie: „Cu măsura cu care măsurați, cu aceea vi se va măsura.”

DESPRE SFINȚI

Ioasaf îl întreabă pe Varlaam:

— Cum se va păzi cineva, după botez, curat de toate păcatele? Dacă se căiește după ce greșește? Căci mie mi se pare că mulți nu se îndreaptă, ci sunt în griji și dureri. Eu aș dori să dobândesc calea prin care să pot păzi poruncile lui Dumnezeu fără să mă dezlipesc de ele, iar dacă mi se vor ierta faptele rele făcute în trecut, să nu-L mai supăr pe Dumnezeul meu.

Varlaam răspunde:

— Îmi plac cuvintele tale! Dar este un lucru greu să stea cineva lângă foc și să nu se frigă. De asemenea, nu este ușor să se amestece cineva cu grijiile lumii, să trăiască în bogăție și în ospete, apoi să poată păzi curat poruncile lui Dumnezeu. A zis Dumnezeu: „Nimeni nu poate sluji la doi domni, pentru că sau pe unul îl va iubi, iar pe altul îl va urî, sau de unul va asculta, iar pe altul îl va disprețui. Nimeni nu-i poate sluji și lui Dumnezeu, și lui Mamona.”

Scrie și Ioan, ucenicul cel iubit, Evanghelistul și Teologul: „Nu iubiți lumea, nici cele ce sunt în lume, că cel ce iubește lumea nu are dragostea Tatălui în el. Că tot ce este în lume, pofta

trupului, desfătarea ochilor și trufia vieții nu sunt de la Tatăl. Lumea aceasta va trece, dar cel ce va face voia lui Dumnezeu va trăi în veci.” Purtătorii de Dumnezeu, părinții noștri cei dumnezeiești, înțelegând că „prin multe nevoi și întristări se intră în împărăția cerurilor”, s-au străduit să păzească după botez haina sufletului curată.

De aceea, unii dintre ei s-au învrednicit de al doilea botez. Dar cum s-au putut boteza a doua oară? S-au botezat cu sângele lor, în vremea martiriului. Acesta este un botez cinstit și slăvit, care nu se mai necinstește prin gânduri rele.

Au fost mai întâi Apostolii și ucenicii Domnului, după aceea Sfinții Martiri, care s-au dat spre chinuri pe vremea împăraților prigonitori și închinători la idoli, vărsându-și sângele pentru numele lui Hristos. Ei au fost dați leilor și altor fiare cumplite, aruncați în foc și tăiați de sabie, dar tot mărturiseau credința dreaptă. Cu dreptate au primit slava cerească și acum locuiesc cu îngerii. Atât a strălucit bunătatea lor, încât „s-a întins în toată lumea vestea lor și cuvintele lor au ajuns să lumineze și să îndrepte marginile pământului”, iar bisericile s-au umplut de sfințirea lor. Pe diavoli îi alungă și pe bolnavii incurabili îi vindecă, dacă se ating de dâșii. Este mult de povestit despre viața și faptele lor.

Împărații răi au murit și prigonirea lor a încetat.

S-au ridicat alți împărați credincioși în toată lumea, care s-au aplecat spre dragostea de Dumnezeu a martirilor. Cei ce au dorit să-și ducă sufletele curate înaintea lui Dumnezeu, împreună cu trupurile, au lepădat patimile, fiind atenți la păzirea poruncilor, a credinței și a faptelor bune. Au ales altă viață schimbată, părăsind toate: părinți, copii, rudenii, prieteni, bogăție și hrană, toate câte sunt în lume. S-au dus în pustie, locuind prin munți, păduri, peșteri și scorburile pământului, în multe lipsuri. S-au depărtat de dulceața pământească, rămânând cu câteva haine săracăcioase și puțină pâine. Ei au urmărit prin aceasta două lucruri: primul, să îndepărteze îndemnurile vrăjmașului și să sădească râvna lucrurilor dumnezeiești în inimile lor; al doilea, să-și omoare poftele trupului prin suferințe și nevoi, pentru a primi și ei slava martirilor. Astfel și-au trăit viața în liniște.

Unii trăiau fără case și răbdau arșița verii și gerul iernii, răceala ploilor și suflarea friguroasă a vânturilor și multe alte greutăți. Alții stăteau în câte o colibă, făcând lucruri bune, mâncând numai puțină pâine uscată sau legume nefierte, buruieni și muguri din copaci. Se osteneau spre răbdare și ajunare, hrănindu-se numai cât să trăiască. Unii ajunau toată săptămâna, iar duminica gustau puțin din cele pe care le-am zis, alții de două ori pe săptămână, alții din amiază

în amiază sau din seară în seară. Împreunat cu rugăciunea, traiul lor imita viața îngerilor.

Au lăsat deoparte invidia și neguțătoria care erau între oameni, gândurile deșarte și înșelătoare. Când făceau fapte bune, nu gândeau că le-au făcut cu osteneala lor, ci cu puterea lui Dumnezeu. Erau smeriți și nu credeau că fac niciun lucru desăvârșit, ci cu cât se oboseau mai mult, cu atât se considerau mai datori. Precum a zis și Domnul Hristos: „Când veți face toate câte vă sunt poruncite, atunci să ziceți: «Robi leneși și nevrednici suntem, pentru că am făcut doar ce eram datori să împlinim»”.

Nu erau mândri, de aceea locuiau în pustie și nu voiau să se arate oamenilor că sunt modele, pentru a nu primi plata de la ei. Știau că toate faptele și lucrurile făcute din mândrie n-au plată, fiind făcute pentru slavă de la oameni, nu

pentru slavă de la Dumnezeu. Cei care doresc să fie slăviți de lauda Celui de Sus nu bagă în seamă slava oamenilor și a acestei lumi.

Unii s-au depărtat de oameni, ostenindu-se toată viața deoparte. Alții locuiau mai aproape unul de altul și doar duminicile și sărbătorile veneau la biserică și se adunau, împărtășindu-se cu Cinstul Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos. Aceștia se întrebau unul pe altul despre învățăturile dumnezeieștilor cuvinte și despre alte învățături. Apoi iar se întorceau fiecare la colibele lor și cu bunătățile lor puneau mierea în vasele inimilor lor, făcând roadă dulce, care se cuvine a fi la masa cea cerească.

Alții locuiau de obște. Se adunau mai mulți și alegeau unul să le fie mai mare și de porunca aceluia toți ascultau, sacrificând voia lor ca niște robi.

Sfinții trăiesc pentru Hristos, pentru a Căruia

dragoste s-au micșorat. În ei viețuiește Hristos, pe Care Îl urmează în toate. În aceștia s-a împlinit cuvântul lui Dumnezeu: „Unde sunt doi sau trei în numele Meu, acolo, în mijlocul lor sunt și Eu”. Nu se înțelege prin acest cuvânt o măsură, adică doar doi sau trei să fie adunați, ci pot fi cât de mulți.

În acest fel, dorind traiul ceresc, locuiau în post, rugăciune, lacrimi calde, plângere smerită, înstrăinare și cugetare la moarte, în blândețe, tăcere, sărăcie, în curăție și în mintea cea întregă, în înțelepciunea smerită și în liniște. Pentru acestea și pentru dragostea lor față de Dumnezeu și față de vecinii lor, Dumnezeu i-a întărit cu semne, minuni și multe feluri de puteri și a făcut să se audă minunatele lor vieți în toată lumea.

DESPRE MÂNCAREA FĂRĂ MĂSURĂ

Trupul omului este ca focul, iar mâncarea peste măsură este ca lemnele. Cu cât bagi lemne în foc, cu atât se aprinde focul mai mare și arde, cum zice unul dintre sfinții cei mai mari; iar dacă bagi lemne puține, și focul arde mai încet.

La fel este și trupul omului: când mănâncă fără măsură, el se încinge ca și focul. De aceea, smeriți trupul cu postul și cu rugăciunea. Că toate bunătățile de la post izvorăsc, iar Domnul nos-

tru Hristos iubește trupul omului așa cum iubesc albinele stupul cu fagurii săi cu miere.

DESPRE VIRTUȚI

Să amestecați postul cu rugăciunea, smerenia și dragostea. Iar Domnul nostru Iisus Hristos va amesteca toate bunătățile în cununile voastre. Corabia pe care o lovește vântul în mijlocul mării și are funia împletită doar dintr-un fir se clatină până se rupe funia, apoi se scufundă în adâncul apei. Dar corabia care are funia împletită în multe fire, dacă o izbește vântul, firele se ajută unul pe altul și frânghia nu se rupe.

DESPRE MINTEA OMULUI

Fiii mei, să vă îngrădiți cu dragostea lui Dumnezeu și mintea să vă fie sus la El. Căci mintea este în trup precum steagul la război. Cât se află steagul ridicat în luptă, războiul nu este pierdut, iar de cade steagul, războiul este biruit. La fel și omul: cât are mintea către Dumnezeu, se aseamănă cu oastea nebiruită, iar când nu-și ridică mintea spre Dumnezeu, se aseamănă cu oastea învinsă.

Mintea este cap și învățătură dulce tuturor bunătăților și sfârșitul ei este preaslăvit. Mintea este avuție și comoară netrecătoare, care nu se termină niciodată. Mintea cea curată se urcă deasupra cerurilor și vestește dreptățile sufletului și

ale trupului înaintea Împăratului. Minte este viața prietenilor și împăcarea fraților. Minte trează este prieten mai bun și mai cinstit împăraților și domnilor decât toată bogăția lor. Un bărbat înțelept stăpânește mulțime de oameni, iar un bărbat nebun și fără minte pierde mulțime de oameni.

Cât este de rău pentru cel pe care Se mânie Dumnezeu și-l lipsește de minte! Omul nebun nu poate nici pentru el să facă vreun lucru bun, dar pentru alții? Omul cu mintea întreagă are

fapte bune, pentru că-L slujește pe Dumnezeu și împlinește voia Lui pe pământ. Împăratul care este ales de Dumnezeu să îplinească voia Lui trebuie să-i conducă pe oameni cu înțelepciune, pentru a rămâne în pace și bunătate. Din nebunie se fac toate câte iubește diavolul, iar din mintea cea bună se îndeplinesc cele plăcute de Dumnezeu.

Să cereți de la Dumnezeu minte curată, ca să puteți împlini toate voile Lui. Rugați-L pe Dumnezeu să fie cu voi și nu fiți leneși când lucrați pentru El.

POVESTIRI MORALIZATOARE

SMERENIA ÎMPĂRATULUI

O dată, un împărat mare și slăvit mergea într-o caleașcă aurită înconjurat de domni și boieri. Pe drum a întâlnit doi bărbați îmbrăcați în haine rupte și murdare, cu fețele zbârcite și înnegrite. Împăratul știa că trupurile lor se veștejiseră de post și de oboseală. Văzându-i, împăratul sări din caleașcă, se închină până la pământ înaintea lor, apoi îi luă în brațe și-i sărută. Însă prietenilor lui nu le-a plăcut acest lucru și vorbeau între ei: „Nu se cuvine să faci asta un împărat”. Dar împăratului nu-i spuneau în față. Ei l-au rugat pe fratele împăratului să-i transmită aceste cuvinte:

— Te rugăm să-i zici împăratului să nu mai necinstească coroana împărătească!

Fratele i-a transmis împăratului muștrările prietenilor. Împăratul s-a hotărât atunci să le dea o lecție prin care toți să înțeleagă că gândirea lor este greșită.

Avea un obicei acel împărat, când condamna pe cineva la moarte, să trimită la poarta condamnatului pe cineva să trâmbițeze. Cine auzea trâmbița la poartă știa că a doua zi va muri. Seara, a trimis împăratul trâmbițașul la poarta fratelui său. Auzind sunetul trâmbiței, fratele

împăratului și-a petrecut toată noaptea cu multă grijă și durere, aranjându-și casa și lucrurile înainte de moarte. Dimineața, el s-a îmbrăcat în haine negre, la fel și soția și toți copiii săi. Plângând, a mers la tronul împăratului. Acesta l-a chemat într-o cameră separată și i-a zis:

— Om neînțelegător și fără minte! Dacă te temi așa numai de o trâmbiță a morții și de un frate al tău, om ca și tine, căruia nu i-ai greșit nimic, cum îmi reproșezi că i-am sărutat cu smerenie pe mărturisitori, care mi-au vestit moartea din partea lui Dumnezeu, Stăpânul meu, Căruia I-am greșit mult? Iată, am scos la iveală nebunia ta și te-am înspăimântat. Peste puțin timp voi arăta și nebunia celor care te-au pus să-mi spui acestea. Spunându-i și alte cuvinte folositoare, l-a trimis pe fratele său acasă.

Împăratul a poruncit să se facă patru sicrie din lemn. Două dintre ele le-a poleit cu aur, iar înăuntru a băgat oase împutite, iar pe celelalte două le-a uns cu smoală pe dinafară, dar le-a umplut cu pietre scumpe, mărgăritare și mirodenii. Chemându-i împăratul pe boieri și pe prietenii săi, a așezat înaintea lor sicriele și le-a cerut să se gândească la un preț pentru cele ferecate cu aur și la un preț pentru cele unse cu smoală. Ei au pus preț mare pe cele aurite, gândind că înăuntru sunt lucruri scumpe, iar pe cele smolite au pus preț mic. Atunci le-a zis împăratul:

— Știam că veți zice așa! Ar trebui să vedeți ce se află în interiorul lor cu ochii sufletului vostru.

Împăratul a poruncit să fie deschise sicriile ferecate cu aur și a ieșit din ele un miros rău, iar priveliștea era groaznică.

— Acesta este chipul îmbrăcat în haine scumpe și frumoase, adică cei care se mândresc cu slava cea multă, iar înăuntru sunt plini de lucruri rele și urât mirositoare.

S-au deschis și sicriile unse cu smoală și a ieșit din ele miros frumos.

— Știți cui se aseamănă acestea? Celor doi oameni îmbrăcați în haine rupte, zbârciți, murdari și osteniți, cărora voi le-ați văzut numai chipurile. Eu am cunoscut, însă, curăția și strălucirea sufletelor lor, mai minunate și mai frumoase decât coroana și decât toată cinstea

împărăției mele. Din această cauză n-am pretuit bogăția veșmintelor împărătești, ci le-am călcat pe toate pe pământ, înaintea lor.

Astfel și-a învățat împăratul prietenii să nu țină seama doar de cele care se văd.

Să faci precum împăratul bun și credincios și te vei înălța în smerenia ta. Cinstește-i pe robii lui Dumnezeu, că aceia sunt și frații Lui.

PRIETENUL ADEVĂRAT

Cei care iubesc frumusețile și bunătățile lumii acesteia mai mult decât bucuriile vieții veșnice se aseamănă cu un om care avea trei prieteni. Pe doi îi cinstea cu toată inima și pentru dragostea lor lupta până la moarte, fiind gata să suporte orice necaz pentru ei, iar pe cel de-al treilea nu-l prea băga în seamă, având puțină grijă de el.

Odată, au venit niște slujitori împărătești mândri și înfricoșători, care voiau să-l ducă înaintea împăratului, pentru a-i înapoia suma de galbeni pe care i-o datora. Fiind foarte îngrijorat și neștiind ce să facă, își căuta prietenii să-l însoțească la împărat, pentru a-l ajuta.

A mers mai întâi la prietenul cel mai iubit și i-a zis:

- Adu-ți aminte de mine, prietene! Știi că îmi erai drag și-mi puneam sufletul pentru tine. Acum eu te rog să mă ajuți!
- Nu-ți sunt prieten, nici nu te cunosc. Am alți prieteni și cu ei mă veselesc azi. Îți pot da două pături, să te ajute pe drum. De-acum să știi că nu mai ai treabă cu mine.

Omul a alergat la al doilea prieten și i-a zis:

- Adu-ți aminte, frate, câtă prietenie ți-am arătat până acum. Ajută-mă și tu, cum poți, că sunt într-o mare și cumplită nevoie.
- Astăzi, frate, eu nu pot să te ajut, că și eu sunt cuprins de multe griji și necazuri. Pot doar să te însoțesc o mică parte din drum, apoi mă voi întoarce la casa mea, să-mi văd de treburile mele.

A mers atunci, cu părere de rău că s-a ostenit prea mult pentru cei doi prieteni, și la al treilea prieten. Pe acesta niciodată nu l-a cinstit cu toată inima și nu l-a chemat la ospetele lui. I-a spus rușinat și trist:

- Nu îndrăznesc să-ți vorbesc, că nu ți-am făcut

niciun bine. Dar pentru că sunt într-un mare necaz și de la ceilalți prieteni n-am niciun ajutor, am venit la tine și, te rog, ajută-mă!

- Fratele meu și prietenul meu, este așa cum zici, dar eu acea puțină prietenie nu o voi uita, ci ți-o voi plăti astăzi, ba chiar mai mult. Nu te teme, că eu voi merge la împărat și-l voi ruga să te ierte.
- M-am nevoit și am luptat atât pentru acei prieteni răi și înșelători și am avut încredere în ei, în loc să vin mai demult să-ți slujesc și să te cinstesc! a zis omul nostru cu lacrimi în ochi.

Prietenul cel dintâi este bogăția, pentru care de multe ori cade omul în griji și nevoi, iar când vine ceasul morții, nimic nu ia cu dânsul. Al doilea prieten este familia lui. Când se apropie moartea, nu-i sunt de niciun ajutor, pentru că îl petrec doar până la mormânt, apoi se întoarce fiecare la casa lui și se îngrijește de treburile sale. Al treilea prieten bun și înțelept este credința, dragostea, nădejdea, milostenia, dreptatea, iubirea de oameni, curăția, rugăciunea și alte bunătăți care, dacă murim, se urcă mai înainte la Dumnezeu și-L roagă pentru noi.

Să-L câștigăm prieten pe Dumnezeu, cu lucruri bune și cuvioase. El ne va fi ajutor bun și ne va izbăvi de toate răutățile și acum, aici, și la ieșirea sufletului, și în viața veșnică.

Fericit va fi cel ce va avea îndrăzneală pentru faptele lui bune înaintea lui Hristos, Judecătorul

cel drept. Toți oamenii vor fi cunoscuți cu adevărat din faptele lor.

Iubiți lucrurile bune și drepte, iar de faptele rele feriți-vă și-L faceți pe Dumnezeu să vă fie milostiv și blând, prin rugăciune, post, curăție și cu multe alte bunătăți.

ÎMPĂRATUL CEL ÎNȚELEPT

Era undeva o cetate în care trăiau niște oameni foarte înțelepți. Locuitorii ei aveau obiceiul să-și aleagă împărat un om străin și necunoscut, care nu le cunoștea obiceiurile. Acesta avea parte de toate bunătățile și i se impunea orice dorință.

După puțin timp, împăratul nu mai avea nicio grijă, singura lui preocupare fiind să bea, să mănânce și să se veselească. Pe când el se gândea că va mai împărăți în felul acesta mulți ani, locuitorii cetății îl luau pe sus, îl dezbrăcau de hainele împărătești și îl exilau undeva departe, pe o insulă. Acolo n-avea nimic: nici alimente, nici haine. Astfel, toată marea lui i se preschimba într-o mare suferință.

Respectându-și obiceiul, odată locuitorii cetății l-au pus împărat pe un bărbat foarte înțelept și prevăzător. Avea gânduri bune și nu se purta fără grijă cu bogăția. Plănuia cum să-și aranjeze lucrurile bine. Întrebând un sfetnic înțelept, a aflat obiceiurile cetățenilor și despre locul de exil.

Dacă a înțeles împăratul că în scurtă vreme va fi detronat și trimis pe acea insulă, a luat din bogățiile pe care le avea la îndemână sa și le-a dat unor slujitori credincioși să le ducă pe insula unde urma să fie izgonit. Tot timpul cât a domnit, a pregătit case frumoase cu grădini și livezi, cu fântâni și alte lucruri folositoare pentru o viață îmbelșugată. Când s-a apropiat vremea și a observat frământarea locuitorilor care se pregăteau să-l alunge, s-a grăbit și s-a mutat pe insulă, unde și-a trimis averea mai dinainte, iar împărăția a lăsat-o străinilor.

Nu fiți ca acei împărați, care au petrecut numai în ospete și alte lucruri care nu le erau de folos și care au fost închiși în temnițele iadului. Voi fiți ca împăratul înțelept, care a trimis bogăția sa mai înainte pe insulă.

Faceți milostenie săracilor, ca să aflați și voi averea voastră în cer, unde veți locui în veci, că acolo este împărăția cea veșnică și bucuria cea netrecătoare.

ÎMPĂRATUL ALEXANDRU CEL MARE

Filosoful Aristotel l-a întrebat pe împăratul Alexandru:

- Cu ce ai biruit întreaga lume?
- Cu trei lucruri am biruit: cuvântul adevărat, judecata dreaptă și mâna întinsă. Căci n-am strâns

avere, ci am miluit slujitorii și oștenii. Iar ei, pentru mila pe care am avut-o, nu și-au cruțat viața pentru mine. De aceea am biruit lumea întreagă.

Filosoful Aristotel a recunoscut că, într-adevăr, cu aceste trei lucruri un om poate să biruiască lumea.

Împăratul Alexandru era păgân și a biruit atâta lume cu aceste trei lucruri. Voi însă, fiind creștini, se cuvine, pe lângă acestea, să mai adăugați și alte fapte bune și plăcute lui Dumnezeu, iar Dumnezeu vă va slăvi în lumea aceasta și va odihni sufletele voastre în împărăția cerească. Pe toți să-i miluiți, pe săraci, pe slujitorii și pe străini.

Ai grijă ca în milosteniile pe care le faci să nu uiți de sufletul tău. Sufletul omului nu are nădejde să fie miluit decât în Dumnezeu și în trupul în care locuiește. Dacă faci doar voia trupului, se pierd și sufletul, și trupul. Vei greși dacă nu-ți vei osteni trupul pentru suflet, ca să-l miluiești, ci vei spune: „Să agonisesc pentru fiii mei, iar după moartea mea ei se vor îngriji pentru sufletul meu.”

PILDĂ DESPRE CAPCANELE ACESTEI LUMI

Lumea aceasta este cu adevărat înșelătoare. Cu cât îi dăruiește pe prietenii ei, cu atât mai târziu ia înapoi cu mânie și cu urgie și-i trimite goi de toate bunătățile, îmbrăcați în rușine și împovărați cu toate greutățile, în chinul cel de veci.

Pe cei ce-i înalță, repede îi supune și-i smerește cu sărăcia veșnică. Așa sunt darurile ei. Și se străduiește ca să nu scape nimeni din capcanele ei.

Așadar, cei ce își petrec viața după voia acestei lumi, iar de Bunul și Iubitorul de oameni, Dumnezeu, s-au depărtat, se aseamănă unui om ce fugea de un inorog.

Neputând răbda glasul lui cel groaznic, fugea, nu cumva să-l ajungă și să-l mănânce. În timp ce fugea, a căzut într-o groapă mare. În groapă

a găsit un copac și a început să se urce în el. Urcat pe ramurile copacului, se gândea că va fi în pace și fără grijă. Dar, uitându-se spre rădăcina copacului, a văzut doi șoareci, unul alb, altul negru, care îl rodeau neîncetat, încât mai avea puțin până să cadă. Atunci s-a uitat spre adâncul gropii și a văzut un șarpe groaznic, care, atunci când sufla, scotea din gură pară de foc. Șarpele venea cu gura căscată, să-l înghită. Iar s-a uitat spre partea unde stătea cu picioarele și a văzut ivindu-se patru capete de aspidă. S-a uitat din nou în sus și a văzut un loc unde cădea dintr-o ramură a copacului câte o picătură de miere. Văzând mierea, deși era puțină, a uitat de răutățile ce-l înconjurau: inorogul, șarpele, aspidă și de copacul gata să cadă și s-a îndreptat spre ramura din care picura.

Aceasta este reprezentarea celor ce sunt înșelați de lumea aceasta: inorogul înseamnă moartea, care aleargă să ajungă tot neamul lui Adam; groapa cea mare este lumea, plină de cursele morții; copacul, ros de doi șoareci, este viața fiecărui om, care se scurtează trecând ziua și noaptea și se apropie de sfârșit; cele patru capete de aspidă înseamnă cele patru stihii din care se alcătuieste trupul omului; focul ce ieșea din suflarea șarpelui înseamnă groaznicele măruntaie ale iadului, care așteaptă să-i înghită și să-i mistuie pe cei ce iubesc frumusețile și cinstea lumii acesteia mai mult decât bunătățile vieții veșnice; picătura de miere înseamnă dulceața lumii, cu care îi amăgește ea pe oameni și nu-i lasă să se îngrijească de mântuirea sufletelor lor.

PILDELE ANIMALELOR

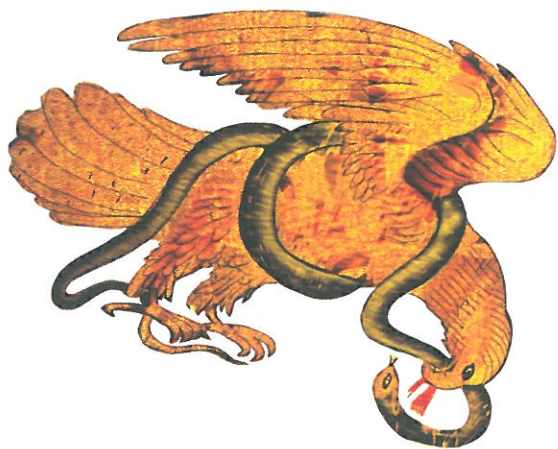

FIȚI ÎNȚELEPȚI CA ȘERPII

Îmi aduc aminte de cuvintele Domnului: „Fiți înțelepți ca șerpii și nevinovați ca porumbeii.” Deci ascultați acum, să știți cum este înțelepciunea șarpelui.

Șarpele este cel mai înțelept și mai cumplit animal. El, dacă vede omul, fuge să se ascundă undeva, iar dacă omul îl prinde, își ascunde capul sub trup, pentru a-l putea feri cât mai bine. Șarpele știe că, dacă își va scăpa capul său zdravăn și sănătos, chiar dacă i s-ar zdrobi tot trupul, se va vindeca. Însă, dacă i se va zdrobi capul, va muri.

Acest animal își dă tot trupul spre ucidere și spre zdrobire, iar capul și-l păzește. Așa și voi, să vă feriți sufletele, deoarece capul omului cel adevărat este sufletul. Dacă vor fi sufletele voastre

drepte și trupurile vor fi drepte, iar dacă vă veți pierde sufletele, trupurile voastre nu se vor vindeca niciodată.

PRUDENȚA PORUMBELULUI

Porumbelul este cea mai bună și mai înțeleaptă pasăre. Când merge să se hrănească și apucă grăuntele cu ciocul, nu-l înghite. Îl ține până când se asigură că nu este cumva uliul prin apropiere, să-l atace. Abia când vede că nu este nicio primejdie, înghite grăuntele.

Cum este uliul pentru porumbei, așa este ceasul morții pentru noi.

Luați exemplu de la porumbel și învățați să fiți atenți, căci vine uliul, adică ceasul morții. Și când stați la masă, veselindu-vă cu mâncăruri și cu băuturi, nu vorbiți fără rost, ci fiți pregătiți,

deoarece nu știți în ce ceas va veni moartea. Întotdeauna să vă fie mintea la Dumnezeu și să vă întăriți din cuvintele Lui.

SĂ NU INTRĂM ÎN LUPTE CARE NE ÎNTREC PUTERILE

O dată șoimul a prins o pasăre și zbura cu ea prin văzduh. Vulturul, văzându-l, a început să-l urmărească, cu gândul să-i ia vânatul. Șoimul și-a zis în sinea lui: „Mie nu-mi este frică de acest vultur, căci pot birui multe pasări, însă nu mă voi bate cu el, pentru că este tare și puternic. Mai bine să-mi împart cu el vânatul și voi fi în pace. Iar eu, dacă nu mă voi sătura cu ce-mi va rămâne, nu voi muri, ci voi trăi până voi vâna altceva.”

Voi sunteți ca șoimul care biruie multe greutate, iar vânatul, adică averea, este în mâinile voastre. Dacă veți vedea popoare păgâne pornind asupra voastră cu oști numeroase și cu putere mare ca a voastră, să nu vă bateți cu dânsii, căci

veți muri. Dați-le din vânat, adică avere, ca să vă lase în pace, precum vulturul l-a lăsat pe șoim.

Sfetnicii care vă îndeamnă să ieșiți împotriva dușmanilor mai înainte de vreme sau vă sperie să fugiți din țara voastră în exil nu vă sunt prieteni. Eu am fost în exil și vă mărturisesc că de toți oamenii ești osândit, chiar și de cei mici și răi. Mai bună este moartea cu cinste decât numele cu rușine.

PRIVEGHEREA VULTURULUI

Vulturul este o pasăre mare și înțeleaptă. Atunci când are ouă și așteaptă să scoată pui, el nu stă pe ouă, ca alte pasări, să le clocească și să le încălzească cu trupul. El bagă ouăle în apă și le păzește cu ochii și cu mintea, privind la ele fără întrerupere, până ies puii.

Dacă s-ar întâmpla să-și dezlipească ochii și mintea de la ouă pentru o clipă, aspida [reptilă legendară foarte otrăvitoare – n.n.] atât așteaptă. Ea, când vede vulturul că-și păzește ouăle, se apropie de el și așteaptă, doar-doar va privi în altă parte, ca ea să sufle spre ele. De la suflarea ei, ouăle se strică. Până nu scoate vulturul puii, aspida nu pleacă.

La fel și diavolul, când vede omul că se roagă și vorbește cu Dumnezeu, toate le lasă și stă acolo, doar ar putea strica bunătățile lui, precum aspida ouăle vulturului.

ÎNTELEPCIUNEA ȘI CHIBZUINȚA ALBINEI

Fiți înțelepți și chibzuiți ca albina! Aceasta, când iese din stupul ei la muncă printre flori, nu adună din orice floare, căci, dacă ar aduna din toate florile, fagurele ei n-ar fi așa de dulce. Ea caută cele mai dulci flori, de aceea din fagurele ei se îndulcesc multe din făpturile lui Dumnezeu.

Albina, deși este o mică zburătoare, știe să se ferească de florile cele amare. Dar oare omul, ales de Dumnezeu și uns domn peste toate făpturile, înțelept și însuflețit, nici măcar atât să nu înțeleagă, să deosebească dulcele de amar?

Să nu ne umplem inima cu toate cuvintele auzite de la oameni, căci, între cele dulci, mai multe se descoperă a fi amare. De aceea zice Scriptura că „vorbele rele strică obiceiurile bune”, pentru că de multe ori ele amărăsc inima noastră și a celor de sub stăpânirea noastră.

Albina are obicei să stea la fagurele pe care l-a făcut, însă, dacă i se pune fum, ea nu poate suporta, ci fuge. Dar nu pleacă departe de agonișeala ei, ci așteaptă să treacă fumul, pentru a se întoarce. Doar dacă se întetește fumul, ea părăsește fagurele, cu multă părere de rău.

La fel și Duhul Sfânt, după ce am păcătuit, ne așteaptă să ne pocăim. Dacă nu ne pocăim și trupurile noastre se umplu de păcate, fuge de la noi, ca și albina de fum, părăsindu-ne cu multă plângere și întristare.

Să ne dăm silința să ne curățăm prin pocăință de păcatele noastre, ca să nu fugă de tot Duhul Sfânt de la noi! Să nu cădem în deznădejde după ce am păcătuit, căci Îl mâniem pe Dumnezeu.

PILDA PRIVIGHETOAREI

Un om a făcut un laț și l-a pus în iarbă, să prindă păsări. A prins o privighetoare, pe care a vrut s-o taie. Însă pasărea înțeleaptă i-a vorbit cu glas omenesc:

- Omule, dacă mă vei omorî, la ce îți va folosi? Sunt atât de mică, încât nu te vei sătura dacă mă mănânci. Dar dacă mă vei elibera din laț, te voi învăța trei lucruri, foarte folositoare în toate zilele vieții tale.
- Dacă voi auzi sfaturi noi de la tine, te voi elibera! i-a răspuns omul.
- Acestea sunt sfaturile mele: să nu vrei să prinzi ceva la care nu poți ajunge, să nu-ți pară rău de lucrurile care au trecut și să nu crezi minciunile niciodată.

Mirându-se de cuvintele ei înțelepte, omul a eliberat-o. Însă privighetoarea a vrut să-l pună la încercare, să vadă dacă i-a înțeles învățăturile, și, zburând la înălțime, i-a zis:

- Cât este de rău omul nechibzuit! Câtă bogăție ai pierdut astăzi, căci în burta mea este un mărgăritar mai mare decât oul de pajură!
- Omul s-a întristat și a vrut s-o prindă din nou, spunându-i:
- Vino în casa mea, unde, după ce te voi hrăni bine, te voi elibera!
 - Văd că n-ai minte deloc! Ai ascultat tot ce ți-am

spus degeaba. Te-am învățat să nu-ți pară rău pentru lucrurile trecute, dar acum îți pare rău că am scăpat din mâinile tale. Ți-am spus să nu te întinzi după ce nu poți prinde, iar tu vrei să mă prinzi când eu sunt în văzduh. Ți-am mai spus să nu crezi minciunile, iar tu crezi că este în burta mea un mărgăritar mai mare decât trupul meu. Nu te-ai gândit că nici eu, cu totul, nu sunt cât oul de vultur? Cum să încapă în burta mea?

Nimeni să nu se supere și să facă rău, mai ales cei puternici, nici să nu creadă repede ceva, până nu se vor adevăra cuvintele și lucrurile într-un mod vrednic de crezare. Dacă vei fi ispitit să-ți întinzi mâinile mai presus de ceea ce ți-a dăruit Dumnezeu, îți va părea rău, dar va fi prea târziu. Toate lucrurile să le faci cu sfat, cu socoteală și cu rugăciune către Dumnezeu și nu-ți va părea rău de lucrurile trecute.

ÎNVĂȚĂTURI
A L E L U I
N E A G O E
B A S A R A B
CĂTRE FIUL
SĂU TEODOSIE

POVESTITE COPILOR

GLOSAR DE TERMENI

ALTAR – în toate religiile reprezintă „semnul prezenței divine” (*Vocabular de Teologie biblică* [VTB], Editura Arhiepiscopiei Romano-catolice de București, 2001); în perioada Vechiului Testament, altarul era partea din templul sfânt unde preoții tămăduiau zilnic. Pentru creștini altarul este parte a bisericii în care se află Sfânta Masă și este despărțit de restul locașului prin iconostas;

AMONIȚI – urmași ai lui Lot, dușmani ai poporului lui Israel;

ASIRIENI – popor semitic ce a trăi pe teritoriul statului sclavagist Asiria și care era dușman al poporului lui Israel;

BOTEZ – Sfântă Taină a Bisericii, prin care cei care cred în Hristos devin membri ai Bisericii creștine;

CĂMĂTĂRIE – acordare de împrumuturi bănești cu dobândă;

CEAS SOLAR – dispozitiv care măsoară timpul în funcție de poziția Soarelui, format dintr-un ac indicator și o suprafață netedă marcată cu mai multe linii ce indică orele zilei. În funcție de mișcarea Soarelui, umbra acului indicator se aliniază progresiv cu liniile marcate pe placă, indicând astfel momentul din zi;

CHEILE ÎMPĂRĂȚIEI – Cuvintele Mântuitorului, „și-ți voi da ție cheile împărăției cerului” (*Ioan* 16, 19), adresate Sfântului Apostol Petru, înseamnă acordarea puterii de a determina accesul la împărăția cerească, de a închide și a deschide sau de a opri și de a înlesni intrarea în împărăția lui Dumnezeu;

CHIVOT – în perioada Vechiului Testament,

chivotul era un cufăr placat cu aur în care evreii țineau tablele Legii și vasul de aur care conținea mana primită în pustie. Pentru creștini chivotul este un obiect de cult din metal care este ținut pe masa Sfântului Altar. În el se păstrează Sfânta Împărtășanie pentru cei bolnavi sau pentru Liturghia Darurilor Înainte Sfințite din timpul Postului Mare;

DREPTUL ÎNTĂIULUI NĂSCUT – în perioada Vechiului Testament, tatăl acorda primului fiu născut de către soția legitimă un drept care îi oferea celui în cauză o serie de privilegii, peste toți ceilalți frați ai săi; drept de moștenitor;

DUHOVNIC – preotul care primește de la episcop, prin hirotésie (slujbă specială pe care o poate săvârși doar episcopul), harul pentru săvârșirea Tainei Spovedaniei;

EPISCOP – slujitor din treapta superioară a clerului Bisericii. Episcopii sunt urmați în grad/slujire de către preoți și diaconi;

ERETIC – persoană care s-a abătut de la dreapta învățătură a Bisericii creștine, adoptând, susținând și propovăduind o credință greșită;

EREZIE – învățătură greșită a unor persoane sau

grupări de persoane; abatere doctrinară de la învățătura Bisericii;

EVANGHELIE – Vestea bună a mântuirii împărtășită lumii de către Iisus Hristos (Preot Dr. Ioan Mircea, *Dicționar al Noului Testament [DNT]*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1995); Carte a Noului Testament (patru în total: *Evangelia după Matei, după Marcu, după Luca și după Ioan*) în care sunt prezentate faptele și învățătura Domnului Iisus Hristos; obiect de cult, aflat în biserică pe Sfânta Masă, în care sunt redată lecturile de la Sfânta Liturghie și de la Utrenie din fiecare zi a Anului bisericesc, începând cu Sfânta Liturghie din noaptea Învierii Domnului.

FĂȚARNIC – lipsit de sinceritate, prefăcut, ipocrit; mai ales în *Noul Testament*, termenul este „un titlu pentru fariseii și cărturarii iudei” (DNT), a căror dreptate și cucernicie erau numai aparente.

HAR – manifestare a dragostei lui Dumnezeu față de oameni, lucrare, energie, putere a Duhului Sfânt, primită în dar de la Dumnezeu;

HULĂ – cuvânt injurios rostit la adresa lui

Dumnezeu și a celor sfinte; înjosirea numelui, a cuvântului și a învățăturii lui Dumnezeu;

IAD – stare sufletească ce este cauzată de imposibilitatea vederii și trăirii împreună cu Hristos după moarte; stare în care, potrivit credinței creștine, sufletele păcătoșilor se chinuie veșnic;

ICONOM – persoană căreia i se încredințează ceva spre administrare;

IDOLATRU – persoană care se închină la idoli sau care iubește pe cineva sau ceva în mod exagerat;

INOROG – animal fabulos imaginat sub forma unui cal cu un corn în frunte, întâlnit mai ales în arta și literatura medievală;

ÎMPĂRĂȚIA CERURILOR – stăpânirea lui Dumnezeu în cer și pe pământ, peste îngeri, oameni și creația întreagă (*DNT*);

JERTFĂ – orice dar material sau spiritual adus lui Dumnezeu, pentru iertarea păcatelor sau pentru mulțumire (*DNT*). În perioada Vechiului Testament jertfele erau sângeroase, în marea lor majoritate. Pentru creștini, unica jertfă desăvârșită este a lui Iisus Hristos, așa

încât jertfele sunt nesângeroase, reprezentate de credință și fapte bune;

JERTFELNIC – în perioada Vechiului Testament, jertfelnicul era o masă pătrată făcută din lemn sau piatră, care se sfințea prin rugăciunile preoților și pe care I se aduceau lui Dumnezeu jertfele sângeroase. Pentru creștini jertfelnicul este masa din Sfântul Altar pe care are loc jertfa nesângeroasă a Mântuitorului Iisus Hristos, în cadrul Sfintei Liturghii;

JUDECATĂ – condamnare, jurisdicție, osândă, pedeapsă. Pentru creștini, judecata lui Dumnezeu este actul de împărțire a dreptății divine după faptele fiecărui om (*DNT*) și are două etape: judecata particulară, care are loc după despărțirea sufletului de trup (moartea trupească), și judecata generală, care are loc la sfârșitul veacurilor, când vor fi chemați toți oamenii (atât sufletele, cât și trupurile) pentru a-și primi răsplata;

MAMONA – cuvântul provine din limba aramaică și înseamnă *bogăție* (*DNT*); în Noul Testament este personificat, indicând prezența și lucrarea satanei (cf. *Matei* 6, 24);

MARTIR – persoană care își dă viața,

mărturisindu-L pe Iisus Hristos și apărând credința creștină, primind suferință și moarte (DNT și VTB);

MĂNTUIRE – vindecarea (iertarea și curățirea) oamenilor de păcate de către Iisus Hristos, care prin jertfă și înviere îi redă omului darul comuniunii veșnice cu Dumnezeu (Preot Prof. Dr. Ion Bria, *Dicționar de Teologie ortodoxă* [DTO], Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1994);

MIRE – nume purtat de tânărul care se logodește, până la nuntă. În înțeles spiritual, Hristos este numit Mire al Bisericii, mireasa Lui (cf. *Efesenii* 5, 23-30);

MOAȘTE – trupul sfințit al creștinilor care, după moartea acestora, rămâne neputrezit, împărtășind o mireasmă binemirosoare și puterea divină făcătoare de minuni; relicve;

PĂCAT (SAU PATIMĂ) – boală a sufletului produsă de gândurile și faptele rele – opuse scopului pentru care omul a fost creat: comuniunea cu Sfânta Treime –, care îl îndepărtează și îl separă pe om de Dumnezeu;

PĂGÂNI – oameni care nu l-au cunoscut pe

Dumnezeu și se închină la idoli;

PĂTIMIRI – suferința și chinurile trăite de Iisus Hristos, de când a fost prins de soldați în grădina Ghetsimani și până la răstignirea Sa; martiriu;

POCĂINȚĂ – părere de rău pentru păcatele săvârșite și schimbare a modului de a gândi și de a fi, împlinind cuvântul lui Dumnezeu (DNT și DTO);

PREOT – slujitor din treapta a doua – inferioară episcopului și superioară diaconului – a clerului Bisericii (DTO). Devine preot bărbatul creștin hirotonit de episcop pentru a păstori și a sluji o comunitate creștină;

PRIVEGHERE – stare de vigilență; nedormire;

PROROC – trimis sau uns al lui Dumnezeu, care vorbește despre evenimente viitoare în numele Lui sau scrie despre voia și planul Lui, sub inspirația Duhului Sfânt (DNT și DTO);

RAI – paradis; stare a celor drepecți; starea de comuniune care a caracterizat relația dintre Dumnezeu, pe de o parte, și Adam și Eva, pe de alta, înainte de a cădea în păcat (DNT și DTO);

SAMARIA – parte a Palestinei, care cuprindea pe timpul Mântuitorului locul dintre Galileea, Iordan, Iudeea și Marea Mediterană. Locuitorii se numeau samariteni și constituiau un amestec de iudei și de alte neamuri, fiind considerați de către poporul iudeu ca fiind păcătoși (DNT);

SATANA – provine din limba ebraică și înseamnă „potrivnic” sau „vrăjmaș”; este considerat începător al păcatului; nume dat căpeteniei îngerilor răi;

SEMINȚII – totalitatea urmașilor care au același străbun;

SINOD – adunarea episcopilor Bisericii, care dețin autoritatea de a decide cu privire la credința și viața creștinilor (DTO);

SMERENIE – virtute ce constă în a considera toate realizările bune ale propriei persoane un dar de la Dumnezeu;

SMINTEALĂ – îndepărtare de credință sau neacceptare a credinței;

TEMPLU – locaș al evreilor sfințit și închinat

lui Dumnezeu; în cazul popoarelor păgâne templul este locaș consacrat cinstirii zeilor;

TESTAMENT – act juridic prin care cineva își exprimă dorințele ce urmează a-i fi împlinite după moarte, mai cu seamă în legătură cu transmiterea averii sale;

UNS – persoană investită în funcția de monarh prin ceremonia ungerii cu untdelemn; persoană promisă de Dumnezeu oamenilor ca să-i mântuiască, așteptată de evrei (*Mesia*);

VIATA VEȘNICĂ – împărtășirea, prin cunoaștere și comuniune, de Dumnezeu cel adevărat și de Fiul Său întrupat, Iisus Hristos, în Duhul Sfânt. Începe din timpul vieții pământești, de la Botez, presupune dobândirea permanentă de virtuți și se continuă, după moartea trupească, în viața viitoare (DNT);

VIRTUTE – împlinirea sau concretizarea voii lui Dumnezeu într-un mod de a gândi și de a fi conform Evangheliei lui Hristos (DTO);

VRĂJITORIE – practică prin care se invocă spiritele rele pentru a fi folosite în favoarea sau în defavoarea cuiva.

TABLĂ DE MATERII

7	Notă editorială	27	Moartea lui Abesalom
9	Viața Sfântului Voievod Neagoe Basarab	28	David greșește numărând poporul
11	Despre manuscrisul <i>Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său, Teodosie</i>	29	Ultimele sfaturi ale lui David către fiul său, Solomon
15	Începutul Învățăturilor lui Ioan Neagoe, Voievodul Țării Ungrovlahiei, către fiul său, Teodosie	29	Solomon ridică un templu spre slava lui Dumnezeu
❖	TEXTE BIBLICE DIN VECHIUL TESTAMENT	30	Prima judecată a lui Solomon
17	Păcatul primilor oameni	31	Bătrânețile lui Solomon
19	Isav și dreptul întâiului născut	32	Împărțirea semințiilor lui Israel între Roboam și Ieroboam
20	Iubirea lui Iosif pentru frații săi	33	Ahab și războiul împotriva sirienilor
21	Despre Eli și răutatea fiilor săi	34	Despre Ahab și soția lui, Izabela
23	Fiii lui Israel îi cer împărat lui Dumnezeu. Alegerea lui Saul și căderea lui	35	Cuvântul Domnului se împlinește în moartea lui Ahab și a Izabelei
24	David și Saul	36	Iezechia, regele iudeilor
25	David greșește în fața lui Dumnezeu	37	Iezechia și solii din Babilon
26	Ridicarea lui Abesalom împotriva tatălui său, David	❖	TEXTE BIBLICE DIN NOUL TESTAMENT
		39	Căința lui Petru
		39	Iconomul nedrept

- 41 Datornicul nemilostiv
- 42 Pilda celor zece fecioare
- 43 Nunta fiului de împărat

TEXTE **ISTORICE**

- 45 Din viața împăratului Constantin cel Mare
- 45 Împăratul Constantin cel Mare învinge cu ajutorul Sfintei Cruci
- 47 Împăratul Constantin cel Mare primește botezul
- 48 Împărăteasa Elena află Crucea pe care a fost răstignit Hristos
- 50 Împăratul Constantin a poruncit să nu mai fie crucea obiect de tortură
- 50 Faptele pline de credință ale Sfântului Împărat Constantin cel Mare

TEXTE **PATRISTICE**

CAPETE PENTRU O VIAȚĂ DESĂVÂRȘITĂ ÎN HRISTOS

- 53 Despre cinstirea icoanelor
- 53 Despre prima cădere a omului
- 53 Despre Maica Domnului
- 54 Despre rugăciune
- 55 Despre curăția sufletului
- 55 Despre eretici

- 57 Despre mântuire
- 59 Despre vorba multă
- 59 Despre modestie
- 60 Despre iubirea lui Dumnezeu
- 60 Despre milostenie
- 62 Despre iertare
- 63 Despre Judecată
- 64 Despre sfinți
- 67 Despre mâncarea fără măsură
- 67 Despre virtuți
- 67 Despre mintea omului

POVESTIRI MORALIZATOARE

- 69 Smerenia împăratului
- 70 Prietenul adevărat
- 72 Împăratul cel înțelept
- 72 Împăratul Alexandru cel Mare
- 73 Pildă despre capcanele acestei lumi

PILDELE ANIMALELOR

- 75 Fiți înțelepți ca șerpii
- 75 Prudența porumbelului
- 76 Să nu intrăm în lupte care ne întrec puterile
- 76 Privegherea vulturului
- 77 Înțelepciunea și chibzuința albinei
- 78 Pilda privighetoarei
- 81 Glosar de termeni